

4.2022

διαΝΕΟσις

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Τι Πιστεύουν οι Έλληνες 2022

Μια σύντομη ανάλυση
των βασικών συμπερασμάτων
για το Μέρος Α

Θωμάς Γεράκης

Διευθύνων σύμβουλος, MARC

Απρίλιος 2022

Εισαγωγή

Η κοινωνικοπολιτική έρευνα της διαΝΕΟσις «Τι Πιστεύουν οι Έλληνες» διεξήχθη το διάστημα μεταξύ 26 Ιανουαρίου και 18 Φεβρουαρίου του 2022 σε συνολικό πανελλαδικό δείγμα 2.509 ατόμων αντιπροσωπευτικής επιλογής 17 ετών και άνω.

Λόγω του πλήθους των εξεταζόμενων μεταβλητών, η έρευνα σχεδιάστηκε σε δύο μέρη (1.250 συνεντεύξεις έκαστο), με ερωτηματολόγια που περιείχαν διαφορετικές θεματικές αλλά και κοινές ερωτήσεις.

Η συλλογή των στοιχείων έγινε με μεικτή μεθοδολογία, 1.507 τηλεφωνικές συνεντεύξεις (CATI), και 1.002 σε online panel.

Μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, κρίθηκε σκόπιμο να διενεργηθεί ένα τρίτο ερευνητικό μέρος με την επανάληψη των μεταβλητών που πιθανόν επηρεάζονται από τις νέες εξελίξεις και με προσθήκη νέων ερωτήσεων. Η συμπληρωματική τρίτη έρευνα διενεργήθηκε με την ίδια μεθοδολογία σε αντιπροσωπευτικό πανελλαδικό δείγμα 1.010 ατόμων το διάστημα από 10 έως και 13 Μαρτίου. Τα αποτελέσματα του τρίτου μέρους παρουσιάζονται στα επικαιροποιημένα σχετικά διαγράμματα.

Στο σύνολό της, η έρευνα «Τι Πιστεύουν οι Έλληνες 2022» αποτελεί το πέμπτο κατά σειρά ερευνητικό κύμα μιας διαχρονικής προσπάθειας καταγραφής των απόψεων, αντιλήψεων και στάσεων της ελληνικής κοινωνίας σε μια πληθώρα θεμάτων που ξεκίνησε η διαΝΕΟσις τον Απρίλιο του 2015.

Η σύγκριση των διαχρονικών στοιχείων επιτρέπει την παρακολούθηση των μεταβολών που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία την προηγούμενη επταετία και οι κάθε φορά νέες θεματικές που προστίθενται στα αντικείμενα διερεύνησης αυξάνουν συνεχώς το ενδιαφέρον για τα ευρήματα.

Τα συμπεράσματα που ακολουθούν αφορούν το πρώτο μέρος της έρευνας με όλες τις διαφοροποιήσεις που κατεγράφησαν στο συμπληρωματικό τρίτο μέρος.

Μεταξύ των θεματικών που εξετάστηκαν στο πρώτο μέρος είναι οι απόψεις, αντιλήψεις και στάσεις των Ελλήνων για την ΕΕ, τη θέση μας σε αυτήν και τις προοπτικές της, το ευρώ, τη γνώμη μας για τις άλλες χώρες και τους ηγέτες τους, τις μελλοντικές απειλές για τον κόσμο και την Ελλάδα, τα συναισθήματα που κυριαρχούν σήμερα, την πανδημία, την κλιματική αλλαγή, το μεταναστευτικό, την σχέση μας με την θρησκεία, τα θέλω της νέα γενιάς, τη σεξουαλική παρενόχληση κ.ά.

Συγκρίνοντας τα στοιχεία της παρούσας έρευνας με τα στοιχεία των προηγούμενων ερευνών παρατηρούμε σε αρκετούς δείκτες αξιοσημείωτες μεταβολές που οφείλονται σε σημαντικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στον ενδιάμεσο χρόνο, καθώς και στις συγκυρίες που συνθέτουν τη συλλογική μας εμπειρία σήμερα.

Για παράδειγμα, η έρευνα του 2019 διενεργήθηκε μετά από μια πρόσφατη κυβερνητική αλλαγή, με σημάδια ανάκαμψης της οικονομίας, με έξαρση του μεταναστευτικού, κρίση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και ψηλά στην ατζέντα το Μακεδονικό, την κλιματική αλλαγή, το προαναγγελθέν Brexit κ.ά. Η παρούσα έρευνα διενεργείται σε συνθήκες μιας ιδιαίτερα σοβαρής παγκόσμιας γεωπολιτικής κρίσης, μετά από μια διετή υγειονομική κρίση που άλλαξε την καθημερινή ζωή των Ελλήνων και εν μέσω κλιμακούμενης ενεργειακής και οικονομικής κρίσης. Διεξάγεται σε μια περίοδο έκρηξης της ήδη προϋπάρχουσας ανασφάλειας και των απειλών. Η διαφορά των καταστάσεων και των γενικότερων συνθηκών είναι κάτι περισσότερο από προφανές. Όσο προφανείς είναι και οι αλλαγές στην αντίληψή μας για τον κόσμο που μας περιβάλλει.

Βασικά Συμπεράσματα

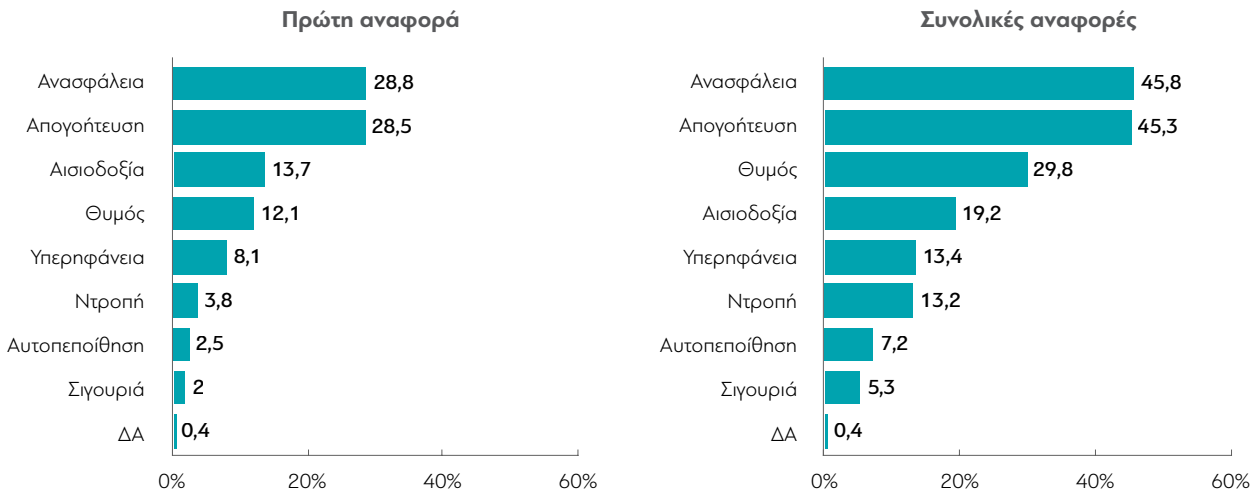
Ανασφάλεια και απογοήτευση

Δύο χρόνια πριν, η ανασφάλεια, κυρίως από την έξαρση του μεταναστευτικού και την κρίση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά και η αισιοδοξία που πήγαζε από την πρόσφατη κυβερνητική αλλαγή και τις προσδοκίες για την πορεία της οικονομίας ήταν τα δύο πιο έντονα και σαφώς αντίρροπα συναισθήματα των Ελλήνων πολιτών.

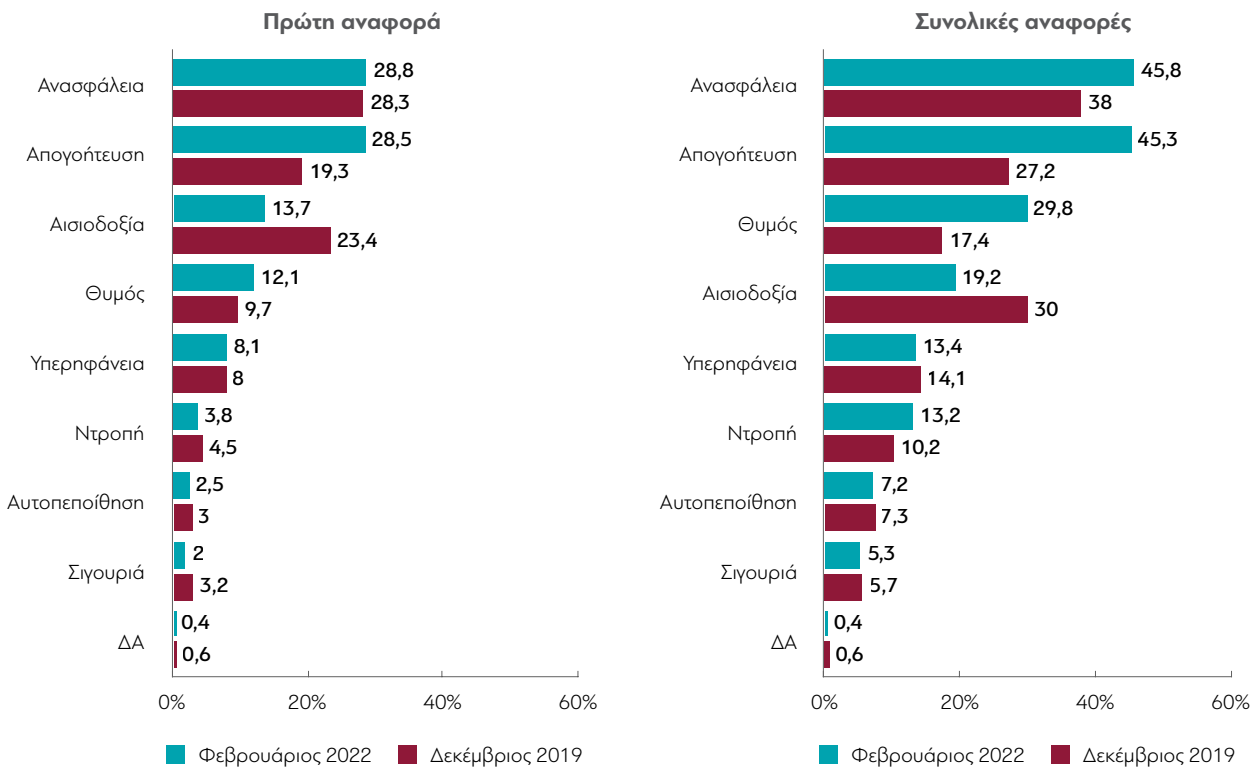
Σήμερα, στην ελληνική κοινωνία καταγράφονται ως τα κυρίαρχα συναισθήματα η ανασφάλεια και η απογοήτευση. Το μείγμα των αρνητικών συναισθημάτων παρουσιάζει συνολικά σημαντική αύξηση με ταυτόχρονη υποχώρηση της αισιοδοξίας. Η συνθήκη ύπαρξης των πολλαπλών κρίσεων και η αίσθηση της επιδείνωσης της κατάστασης συμπιέζει τα περιθώρια για έκφραση θετικών συναισθημάτων.

Τα αισθήματα ανασφάλειας και απογοήτευσης καταγράφονται ισχυρότερα στις γυναίκες, στις νεότερες ηλικιακές κατηγορίες, στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα και σε όσους κατατάσσουν τον εαυτό τους στην κατώτερη και μέση/κατώτερη τάξη καθώς και στους αυτοτοποθετούμενους πολιτικά αριστερότερα του κέντρου.

Ποια συναισθήματα σας διακατέχουν πιο έντονα σήμερα ως Έλληνα/Ελληνίδα;

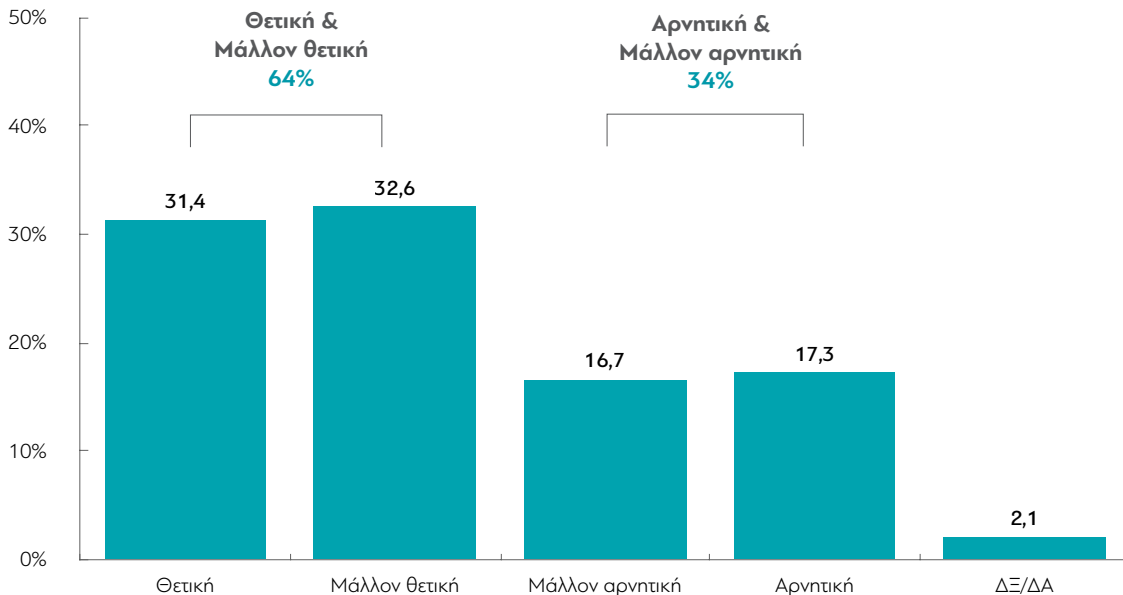
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

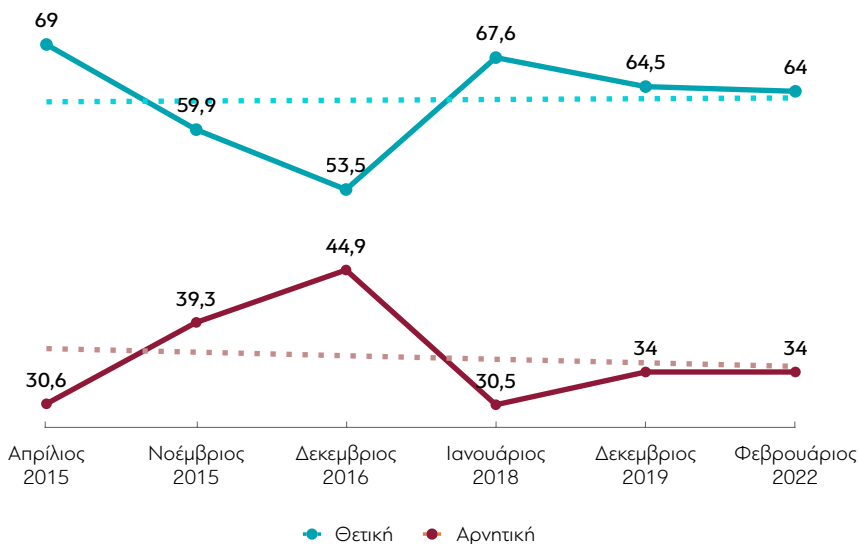
Σταθερά υπέρ της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας

Το δίλλημα «ναι ή όχι στην ΕΕ» αποτελεί παρελθόν. Η πλειοψηφία της κοινής γνώμης (64%) αποτιμά θετικά την 42χρονη συμμετοχή της χώρας μας στην ΕΕ και σε παρόμοιο ποσοστό ανέρχονται όσοι πιστεύουν πως η ΕΕ αποτελεί πρόοδο και είναι αναγκαία η παραμονή της χώρας σε αυτήν. Στον αντίποδα, το αντιευρωπαϊκό ρεύμα, αν και μειοψηφικό, παραμένει συμπαγές.

Η Ελλάδα συμπλήρωσε 42 χρόνια από την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Θεωρείτε ότι η συνολική αποτίμηση από τη συμμετοχή της χώρας στην ΕΕ είναι...

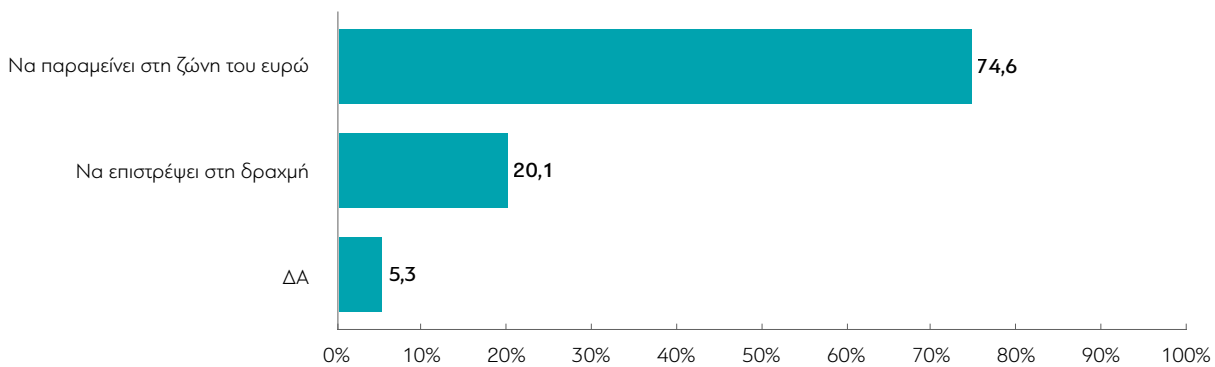

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

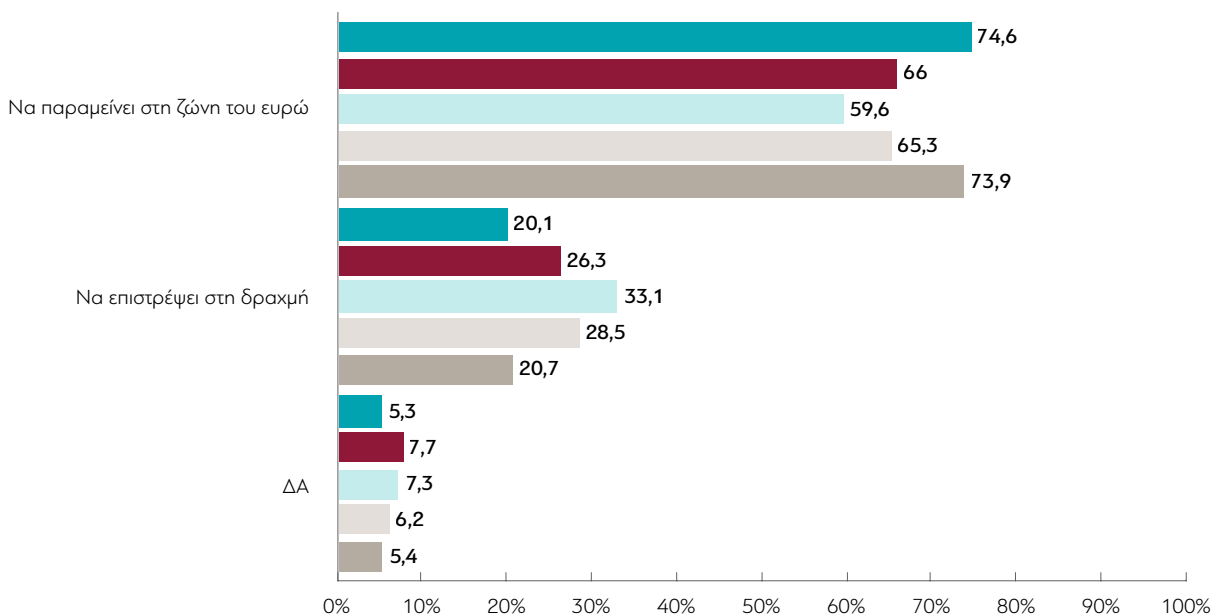

Οι έξι στους δέκα πιστεύουν πως η προ 20ετίας απόφαση να συμμετέχουμε στη ζώνη του ευρώ ήταν σωστή, με το 37% να τη θεωρεί λάθος. Ωστόσο, στην ερώτηση αν 20 χρόνια μετά πρέπει να παραμείνουμε στο ευρώ ή να επιστρέψουμε στη δραχμή, τα ποσοστά μεταβάλλονται, με το 74,6% να τοποθετείται υπέρ της παραμονής στο ευρώ και το 20,1% να επιθυμεί την επιστροφή στη δραχμή. Η επιθυμία παραμονής στο ευρώ αυξήθηκε κατά 8,6% από το 2018 και κατά 15% από το 2016 όταν είχε καταγράψει το χαμηλότερο διαχρονικά ποσοστό υποστήριξης (59,6%).

Φέτος συμπληρώνονται 20 χρόνια από την είσοδο του ευρώ στη ζωή μας. Πιστεύετε ότι το καλύτερο για την Ελλάδα είναι:

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

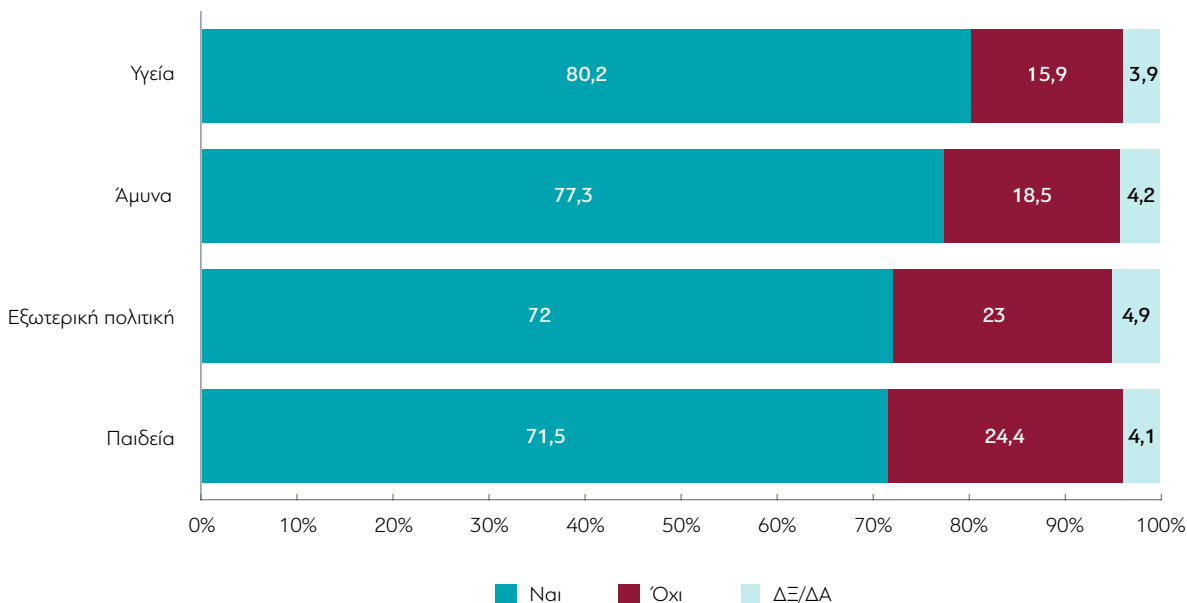

Ναι στην κοινή ευρωπαϊκή πολιτική

Όσον αφορά στην εξέλιξη και το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα επόμενα δέκα χρόνια, το 25,2% πιστεύει πως θα συνεχίσει με τη μορφή που έχει σήμερα, το 20,9% αναμένει να γίνει μια πιο ενωμένη ομοσπονδία κρατών, το 34,5% προβλέπει πως κάποιες χώρες θα αποχωρήσουν και το 11,8% πως θα διαλυθεί. Συγκριτικά με την έρευνα του 2019, οι προβλέψεις πως θα συνεχίσει όπως είναι σήμερα ή θα εξελιχθεί σε μια πιο ενωμένη ομοσπονδία κρατών καταγράφονται σήμερα αυξημένες, ενώ συνεχίζεται η πτωτική τάση των προβλέψεων για πιθανή διάσπασή της με αποχώρηση χωρών ή περί οριστικής διάλυσής της.

Αυτό ωστόσο που φαίνεται να επιθυμεί η μεγάλη πλειοψηφία των Ελλήνων είναι η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η αναγκαιότητα μιας πιο ενωμένης Ευρώπης είναι ισχυρή. Υπέρ της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της υγείας τάσσεται το 80,2%, στον τομέα της άμυνας το 77,3%, στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής το 72% και στον τομέα της παιδείας το 71,5%. Σημειώνεται πως η επιθυμία για κοινή ευρωπαϊκή πολιτική καταγράφεται εντονότερη μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία σε σχέση με λίγες μέρες πριν.

Σε πολλά θέματα πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει σημαντικές αρμοδιότητες και τα κράτη-μέλη αποφασίζουν τα ίδια. Σε ποια από τα θέματα αυτά θα θέλατε να έχει πιο ενεργό ρόλο η Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να υπάρξει κοινή ευρωπαϊκή πολιτική;

Οι θετικότερες κρίσεις για την ΕΕ, την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και την παραμονή στη ζώνη του ευρώ καταγράφονται στις μεγαλύτερες ηλικιακές κατηγορίες, στους έχοντες ανώτερη/ανώτατη μόρφωση και αυξάνονται ευθέως ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική κατηγορία των ερωτωμένων. Ως προς την πολιτική τοποθέτηση, τα υψηλότερα ποσοστά αποδοχής της ευρωπαϊκής προοπτικής της Ελλάδας εντοπίζονται μεταξύ των ψηφοφόρων της ΝΔ και του ΚΙΝΑΛ καθώς και στους αυτοτοποθετούμενους στην κεντροδεξιά.

Τα σχετικά μεγαλύτερα ποσοστά υπέρ της επιστροφής στη δραχμή καταγράφονται στις μέσες ηλικίες, χαμηλότερης εισοδηματικής τάξης με δυσκολίες να τα βγάλουν πέρα, σχετικά χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου. Οι νοσταλγοί της δραχμής εντοπίζονται τόσο στο αριστερό όσο και στο δεξιό φάσμα του πολιτικού τόξου. Ως προς την κομματική προτίμηση, το ποσοστό όσων επιθυμούν την επιστροφή στη δραχμή εμφανίζεται σχετικά υψηλότερο στους ψηφοφόρους του ΚΚΕ, της Ελληνικής Λύσης και των μικρότερων εξωκοινοβουλευτικών κομμάτων.

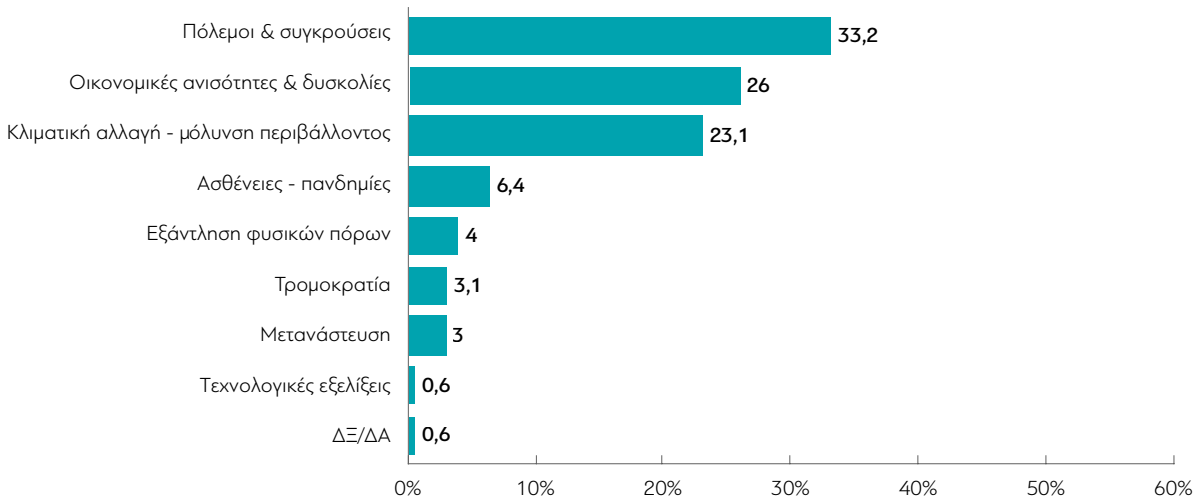
Πόλεμοι και οικονομικές κρίσεις οι μεγάλες απειλές του πλανήτη

Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, με τις πολεμικές επιχειρήσεις σε εξέλιξη και τις οικονομικές επιπτώσεις ήδη ορατές, καταγράφονται σημαντικές αλλαγές στην ιεράρχηση και αξιολόγηση των κινδύνων που απειλούν παγκόσμια τις μελλοντικές γενιές. Ο κόσμος είναι πλέον διαφορετικός και οι απειλές που ελλοχεύουν ιεραρχούνται διαφορετικά σε σχέση με πριν.

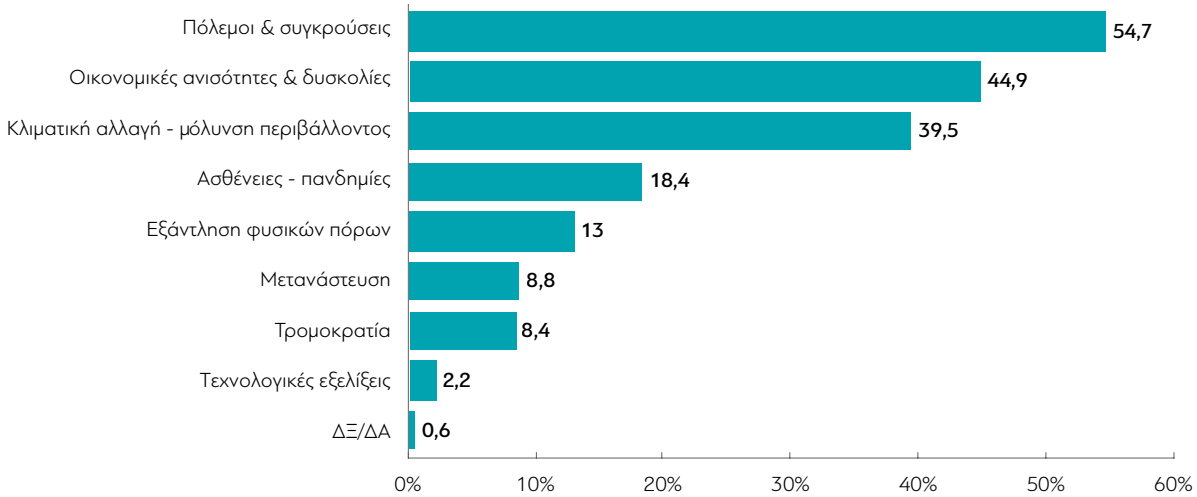
Οι πόλεμοι και οι συγκρούσεις αναδεικνύονται πλέον ως η μεγαλύτερη απειλή, με δεύτερη τις οικονομικές ανισότητες και δυσκολίες. Η κλιματική αλλαγή, πρώτη στην αξιολόγηση κινδύνων στην προηγούμενη έρευνα του 2019, η οποία και παρέμενε στην πρώτη θέση μέχρι τον Φεβρουάριο του 2022, βρίσκεται τώρα στην τρίτη θέση συμπληρώνοντας το τρίπτυχο των μεγάλων απειλών του πλανήτη. Στην τέταρτη θέση και για πρώτη φορά στον πίνακα ιεράρχησης των απειλών εμφανίζονται οι ασθένειες/πανδημίες και με μικρότερα ποσοστά αναφέρονται κατά σειρά κατάταξης η εξάντληση φυσικών πόρων, η μετανάστευση, η τρομοκρατία και τέλος οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Ποιες από τις παρακάτω είναι οι μεγαλύτερες απειλές για τις μελλοντικές γενιές στον πλανήτη μας;

1^η απειλή

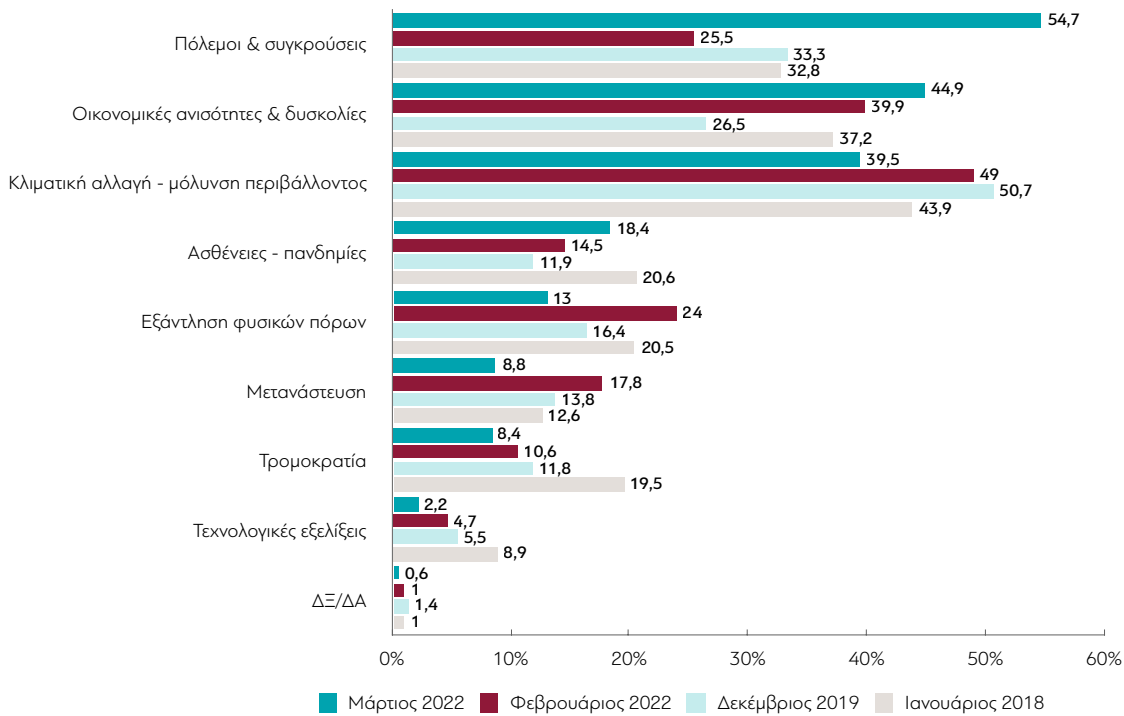

Συνολικές απειλές

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

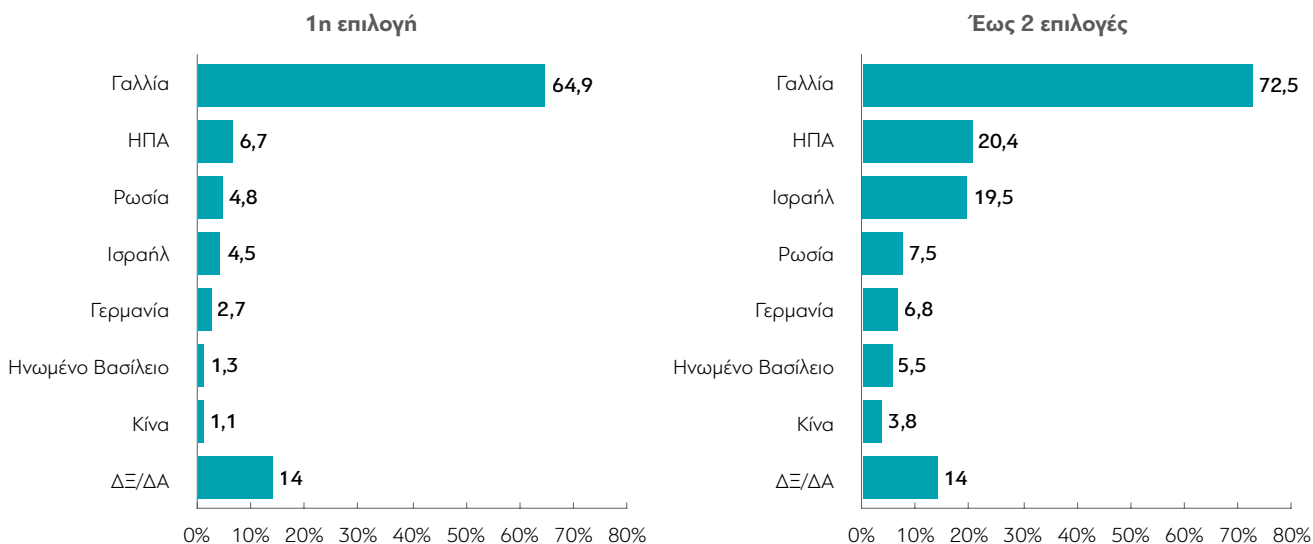
Συνολικές απειλές

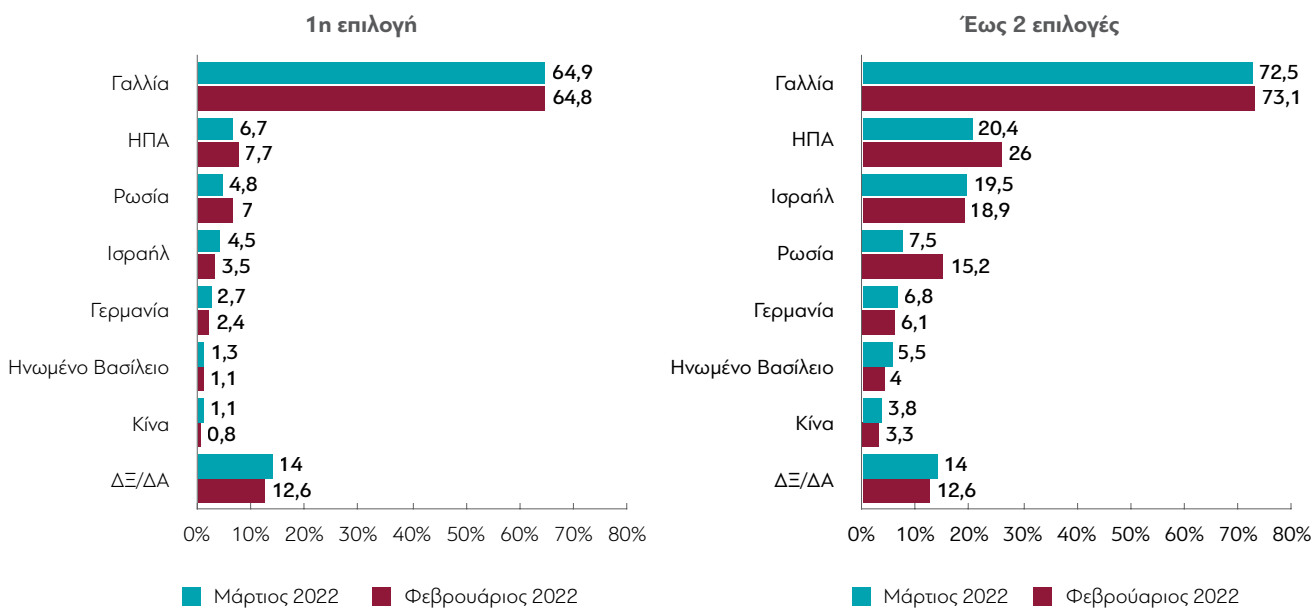
Καλύτερος σύμμαχος η Γαλλία

Η Γαλλία αναμφισβήτητα -και μακράν οποιασδήποτε άλλης χώρας- θεωρείται ο καλύτερος σύμμαχος της Ελλάδας. Η πρόσφατη αμυντική συμφωνία καθώς και η γενικότερη στάση του προέδρου Μακρόν απέναντι στην Ελλάδα κάνει ακόμα πιο σταθερή αυτή την πεποίθηση. Ακολουθούν με λιγότερες αναφορές οι ΗΠΑ και το Ισραήλ. Η Ρωσία αναφέρεται ως η καλύτερη σύμμαχος της Ελλάδας από το 4,8% και στους δύο καλύτερους συμμάχους της χώρας από το 7,5%. Σημειώνεται πως οι αναφορές στη Ρωσία ως καλύτερη σύμμαχο χώρα της Ελλάδας μειώθηκαν στο μισό μετά την εισβολή στην Ουκρανία.

Ποιες από τις παρακάτω χώρες είναι οι καλύτεροι σύμμαχοι της Ελλάδας στα εξωτερικά της θέματα σήμερα;

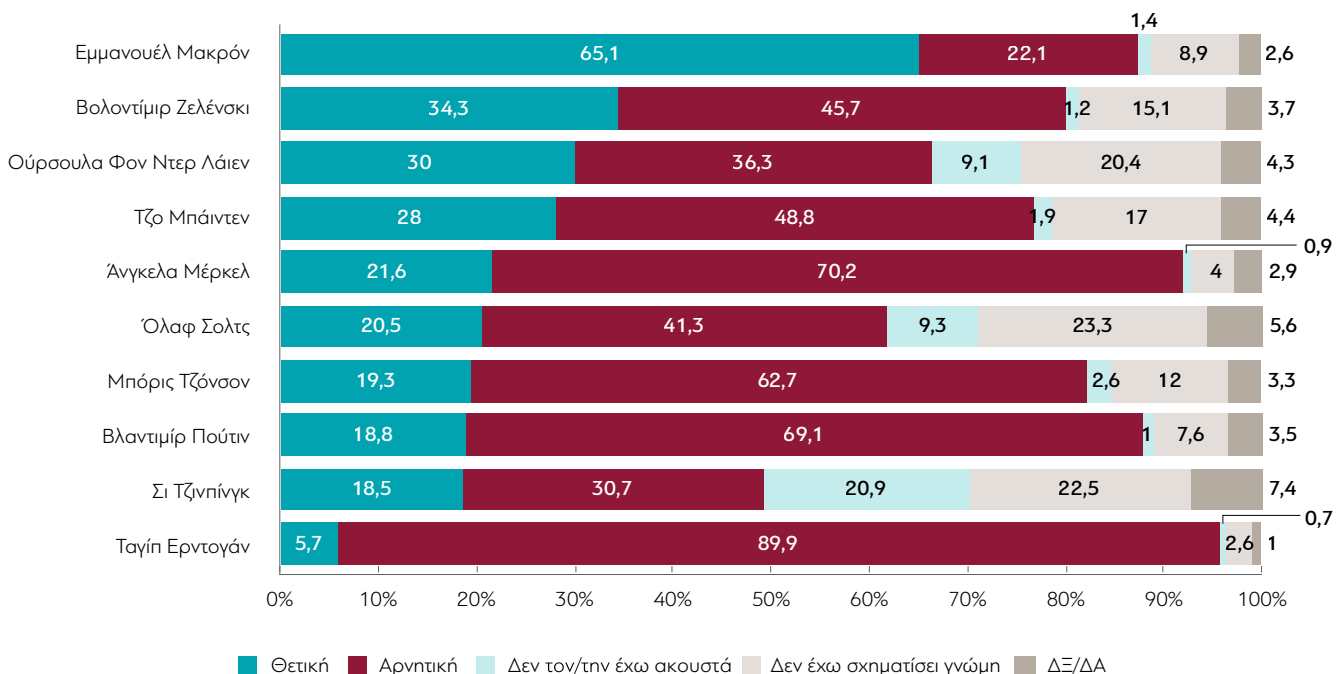
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Ο Εμμανουέλ Μακρόν δημοφιλέστερος ηγέτης για τους Έλληνες

Ο Εμμανουέλ Μακρόν αναδεικνύεται ως ο δημοφιλέστερος διεθνής πολιτικός με ποσοστό δημοφιλίας 65,1% και αυξημένο κατά 17 ποσοστιαίες μονάδες από την αντίστοιχη προηγούμενη έρευνα της διαΝΕΟσις το 2019. Σήμερα, είναι ο μοναδικός από το σύνολο των πολιτικών προσωπικότητων που μετρήθηκαν στην έρευνα που απολαμβάνει θετικό ισοζύγιο δημοτικότητας. Ακολουθεί ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι με 34,3% θετικές και 45,7% αρνητικές γνώμες. Έπεται η Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν με 30% θετικές γνώμες και 36,3% αρνητικές, ο Τζο Μπάιντεν με ποσοστό δημοτικότητας 28%, ο καγκελάριος Όλαφ Σολτς με 20,5% και ο Μπόρις Τζόνσον με 19,3%. Ο Βλαντιμίρ Πούτιν με τη μεγαλύτερη φθορά, ο Σι Τζινπίνγκ με τη χαμηλότερη όλων αναγνωρισιμότητα και ο Ταγίπ Ερντογάν με τη μικρότερη δημοτικότητα είναι οι λιγότερο δημοφιλείς ξένοι ηγέτες στην Ελλάδα, με ποσοστά θετικών αναφορών 18,8% και 18,5% και 5,7%, αντίστοιχα.

Έχετε θετική ή αρνητική γνώμη για τις παρακάτω διεθνείς προσωπικότητες; Αν κάποιο όνομα δεν το γνωρίζετε, ή δεν έχετε σχηματίσει άποψη, παρακαλώ πείτε το:

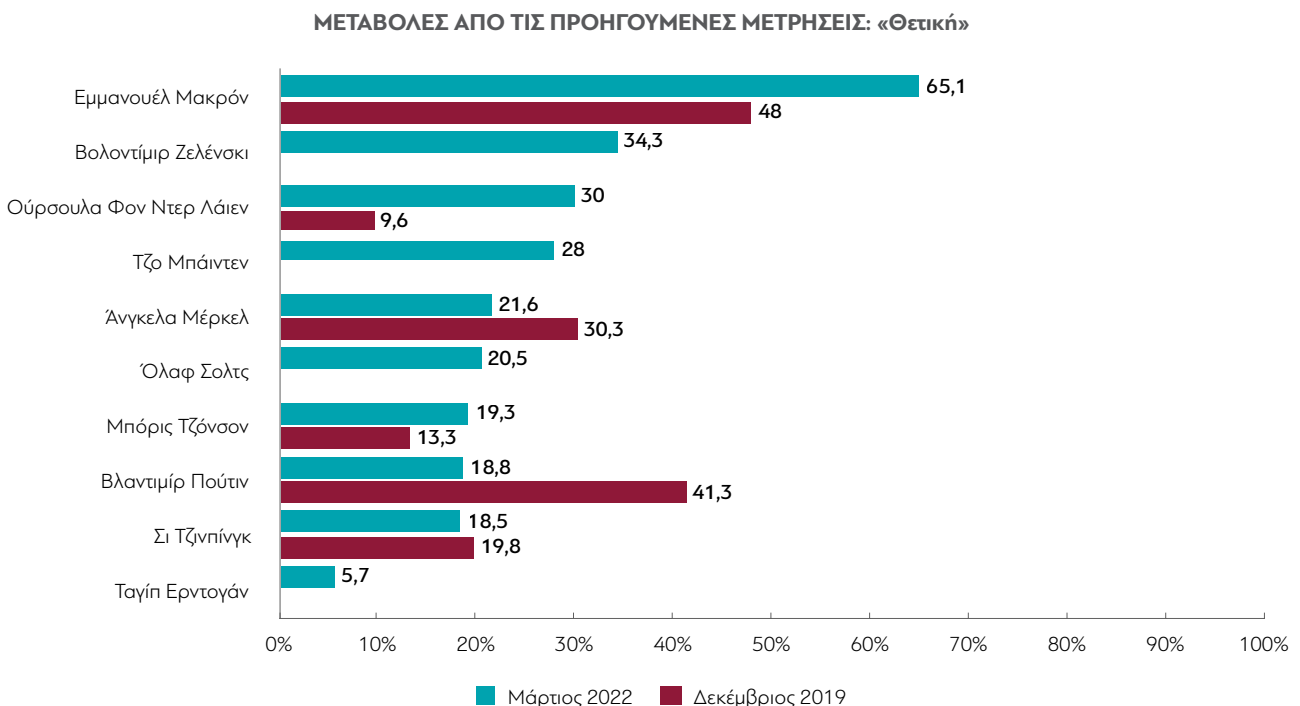

Κατάρρευση της εικόνας του Πούτιν

Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, ο Βλαντιμίρ Πούτιν έχει υποστεί ιδιαίτερα σημαντική ζημιά στην εικόνα που είχαν για εκείνον οι Έλληνες πολίτες. Δύο χρόνια πριν, ο Ρώσος πρόεδρος ήταν ο τρίτος πιο δημοφιλής ηγέτης στην Ελλάδα με ποσοστό δημοτικότητας 41,3% μετά τον Μπαράκ Ομπάμα και τον Εμμανουέλ Μακρόν. Σήμερα, η δημοτικότητα του καταγράφεται μειωμένη κατά -22%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως στην έρευνα της διαNEOσις το 2018, σε ερώτηση «Με ποιον θα έμοιαζε ο ιδανικός πολιτικός ηγέτης για την Ελλάδα;» ο Βλαντιμίρ Πούτιν συγκέντρωσε τις περισσότερες προτιμήσεις των Ελλήνων στο 30%, έναντι της Άνγκελα Μέρκελ 14,2%, του Εμμανουέλ Μακρόν 12,8% και άλλων ηγετών με χαμηλότερα ποσοστά.

Σήμερα θετική άποψη για τον Πούτιν εξακολουθεί να εκφράζει περίπου ο ένας στους πέντε Έλληνες και σχετικά περισσότερο οι άνδρες, οι μεσαίες ηλικιακά κατηγορίες, όσοι ανήκουν στη μέση κατώτερη /κατώτερη τάξη, οι τοποθετούμενοι στο δεξιότερο άκρο του πολιτικού φάσματος αλλά και -λιγότερο- στο αριστερό άκρο.

Έχετε θετική ή αρνητική γνώμη για τις παρακάτω διεθνείς προσωπικότητες; Αν κάποιο όνομα δεν το γνωρίζετε, ή δεν έχετε σχηματίσει άποψη, παρακαλώ πείτε το:

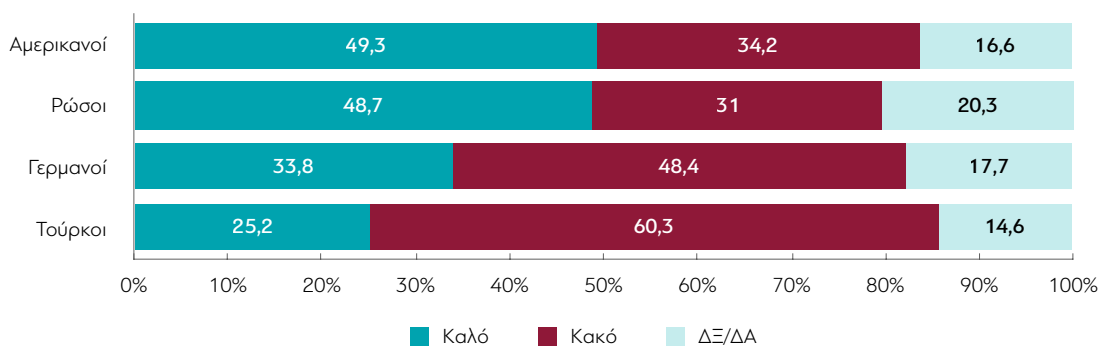

Οι Αμερικανοί για πρώτη φορά συμπαθέστεροι των Ρώσων

Παρά τον σαφή δυτικοευρωπαϊκό προσανατολισμό της, η ελληνική κοινωνία συμπαθούσε διαχρονικά περισσότερο τους Ρώσους, από όσο τους Αμερικανούς ή τους Γερμανούς. Η προηγούμενη έρευνα της διαΝΕΟσις το 2019, χωρίς να ανατρέπει την παραπάνω συνθήκη, κατέγραφε μια εντυπωσιακά σημαντική μείωση της θετικής στάσης των Ελλήνων απέναντι και στις τρεις εθνότητες/χώρες, με ισχυρότερη αυτή απέναντι στους Ρώσους, -16 % σε σχέση με το 2018. Η ανάπτυξη ευνοϊκών σχέσεων και συνεργασίας της Ρωσίας με την Τουρκία εκείνη την περίοδο και το γεγονός ότι περιμέναμε μεγαλύτερη της δοθείσης υποστήριξη από την «γερμανική» Ευρώπη δυσαρεστούσε την ελληνική κοινωνία.

Η παρούσα συγκυρία και οι γεωπολιτικές εξελίξεις, ιδιαίτερα ο πόλεμος στην Ουκρανία, μετέβαλαν ακόμη μία φορά τις απόψεις των Ελλήνων και ανέτρεψαν ένα ιστορικό στερεότυπο. Για πρώτη φορά η θετική προδιάθεση απέναντι στους Αμερικανούς καταγράφεται, έστω και οριακά, υψηλότερη από τη θετική προδιάθεση απέναντι στους Ρώσους.

Θα σας διαβάσω ορισμένες λέξεις και θα ήθελα να μου πείτε εάν για εσάς προσωπικά αντιπροσωπεύουν κάτι «καλό» ή κάτι «κακό»

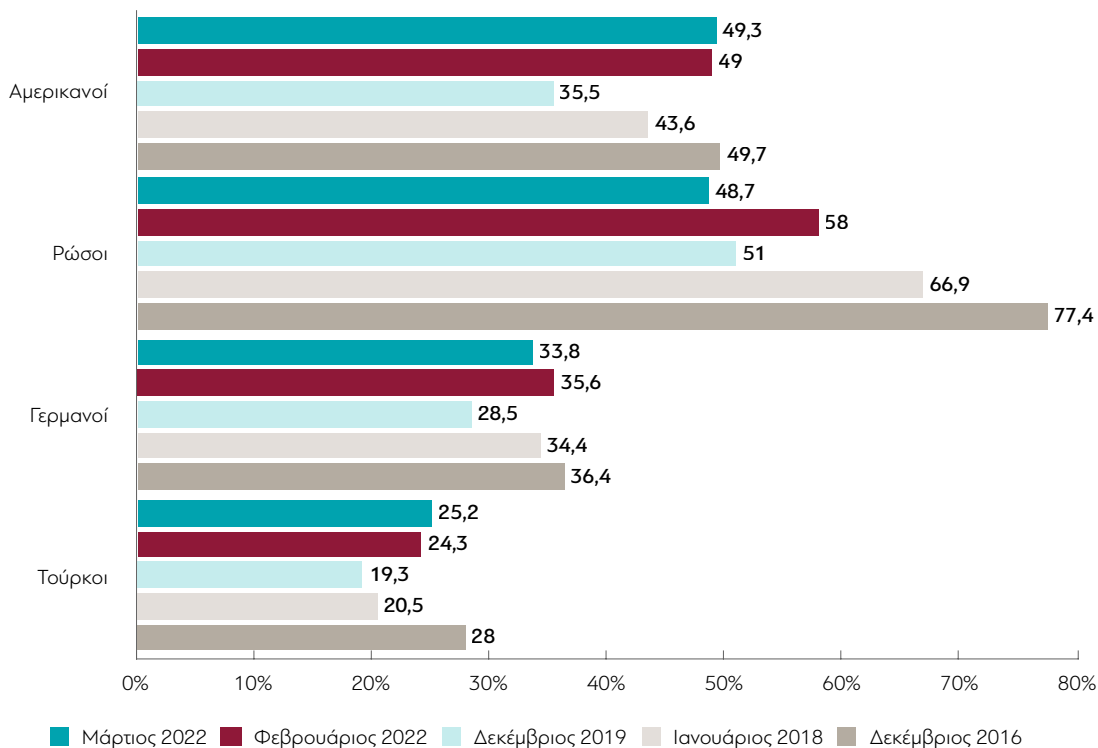
Μετά την εισβολή στην Ουκρανία η θετική στάση προς τους Ρώσους μειώθηκε αισθητά, από 58% πριν την εισβολή σε 48,7%. Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό συμπάθειας προς τους Ρώσους διαχρονικά.

Ταυτόχρονα η θετική στάση προς τους Αμερικανούς αυξήθηκε από 35,5% το 2019 σε 49,3%, υπερβαίνοντας το αντίστοιχο ποσοστό των Ρώσων.

Βελτίωση παρατηρείται σε σχέση με δύο χρόνια πριν τόσο στη στάση μας απέναντι στους Γερμανούς από 28,5% σε 33,8%, καθώς και για τους Τούρκους από 19,3% σε 25,2%.

Θα σας διαβάσω ορισμένες λέξεις και θα ήθελα να μου πείτε εάν για εσάς προσωπικά αντιπροσωπεύουν κάτι «καλό» ή κάτι «κακό»

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: «Καλό»

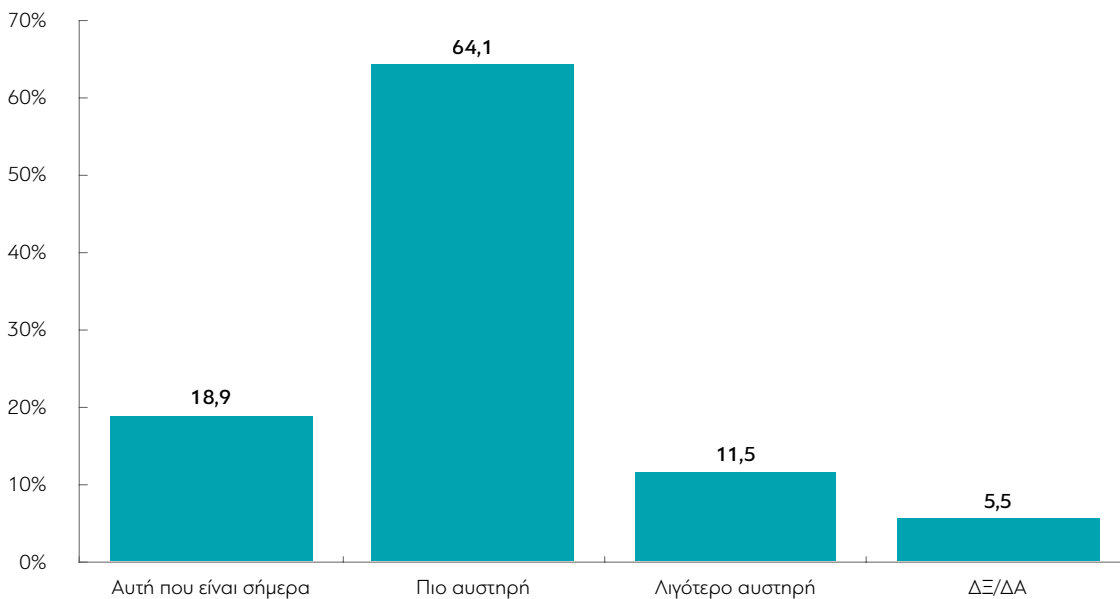

Μεταναστευτικό:

Το μεταναστευτικό ζήτημα απασχόλησε έντονα την κοινή γνώμη τα τελευταία δύο χρόνια, με αποκορύφωμα τα γεγονότα στον Έβρο. Παρά την αποκλιμάκωση και τον περιορισμό των μεταναστευτικών ροών κυρίως από την Τουρκία, η ελληνική κοινωνία συνεχίζει να διατηρεί τον σκεπτικισμό και την αρνητική/φοβική στάση της προς τους μετανάστες, με διαφαινόμενα ωστόσο σημάδια μιας κάποιας ανεκτικότητας.

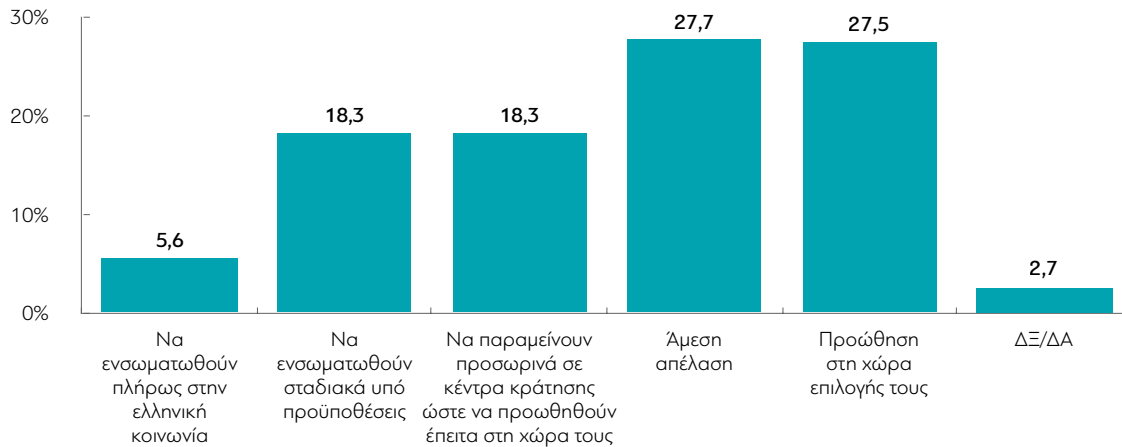
Η πλειοψηφία της κοινής γνώμης (64%) θεωρεί πως η στάση της Ελλάδας στην αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών θα πρέπει να είναι πιο αυστηρή από αυτή που είναι σήμερα, με μόλις το 11,5% να επιθυμεί λιγότερο αυστηρή στάση.

Πιστεύετε ότι η στάση της Ελλάδας στην αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών θα πρέπει να είναι...

Ως προς το τι πρέπει να γίνει με τους παράνομους μετανάστες στη χώρα μας, η ιδέα της πλήρους ή σταδιακά και υπό προϋποθέσεις ενσωμάτωσης βρίσκει αντίθετους τους 3 στους 4 Έλληνες, οι οποίοι προτείνουν είτε προώθηση στη χώρα επιλογής τους (27,5%), είτε άμεση απέλαση (27,7%), είτε προσωρινή παραμονή σε κέντρα κράτησης και προώθηση στη χώρα τους (18,3%).

Τι από τα παρακάτω πιστεύετε πως πρέπει να γίνει με τους μετανάστες που μπαίνουν παράνομα στη χώρα μας...

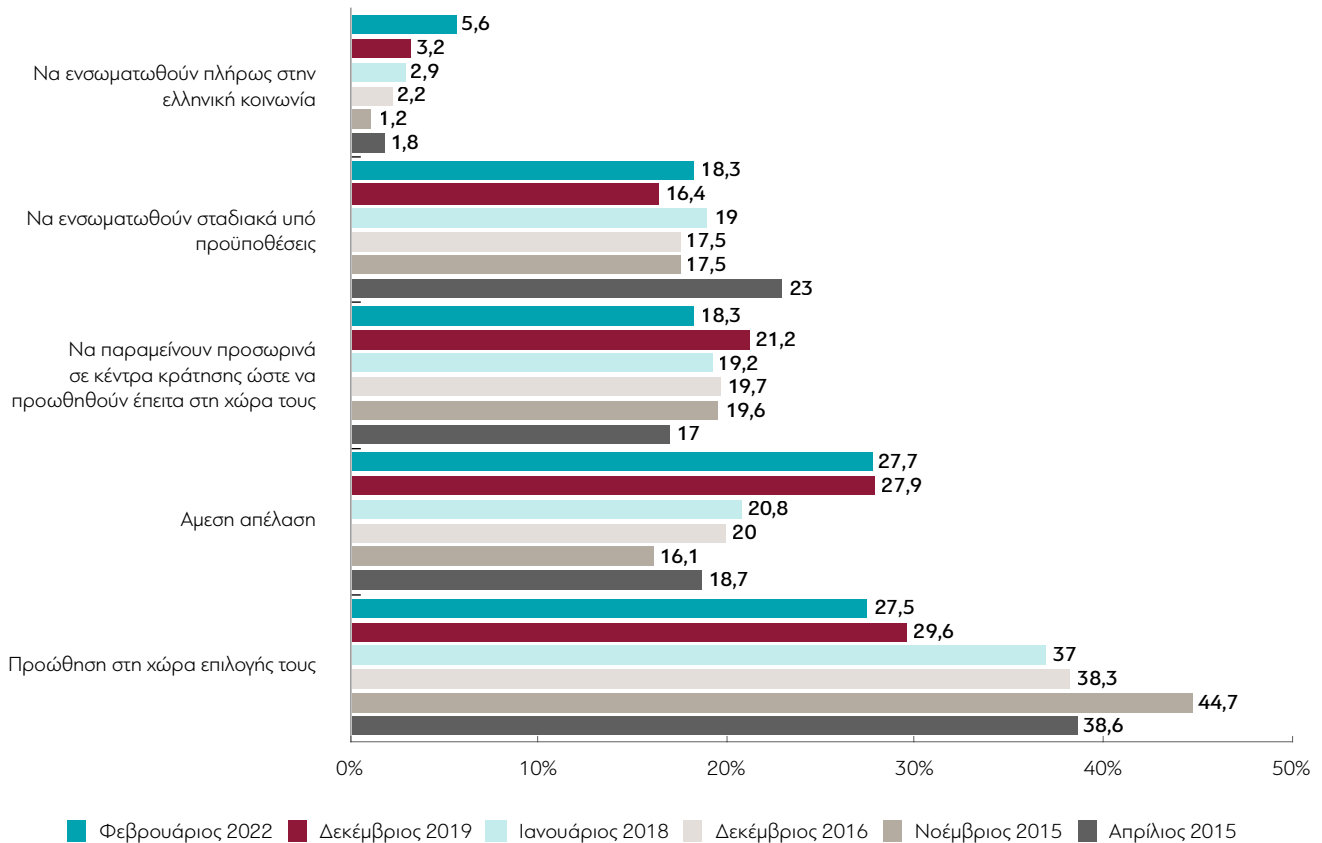

Σε σύγκριση με την έρευνα του 2019¹ παρατηρείται μια σχετική αύξηση της αποδοχής της πλήρους ή έστω σταδιακής και υπό προϋποθέσεις ενσωμάτωσης κατά 4,3 ποσοστιαίες μονάδες από 19,6% στο 23,9%. Περισσότερο δεκτικοί στην ιδέα της ενσωμάτωσης εμφανίζονται οι νέοι, οι πολίτες υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου και όσοι αυτοτοποθετούνται ιδεολογικά στην αριστερά.

¹ διαΝΕΟσις, 2020. Τι Πιστεύουν οι Έλληνες- 2020, διαθέσιμο εδώ: https://www.dianeosis.org/research/tpe_2020/

Τι από τα παρακάτω πιστεύετε πως πρέπει να γίνει με τους μετανάστες που μπαίνουν παράνομα στη χώρα μας...

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

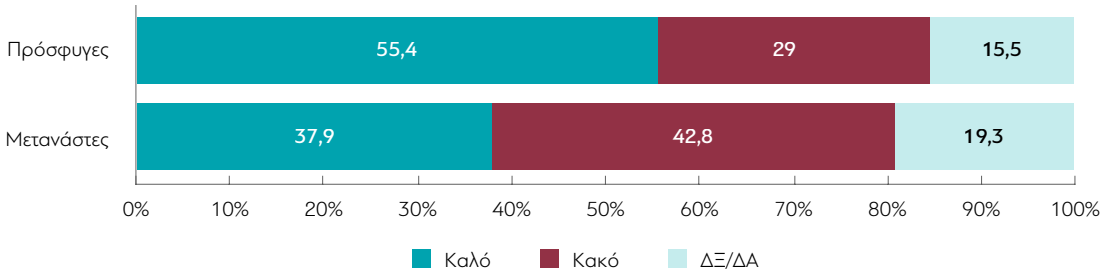
Σχετικά σταθερή παραμένει η πλειοψηφούσα άποψη πως τα παιδιά των νόμιμων μεταναστών που γεννιούνται στην Ελλάδα πρέπει να λαμβάνουν άμεσα την ελληνική υπηκοότητα (59,1%), με μειωμένη ωστόσο την αρνητική άποψη από 37,5% στην προηγούμενη μέτρηση στο 33,5%.

Τα σημάδια διαμόρφωσης μιας καλύτερης άποψης για τους μετανάστες, αλλά σίγουρα όχι μεταστροφής της γενικής αντίληψης, γίνονται περισσότερο ορατά στην ερώτηση «αν οι μετανάστες αντιπροσωπεύουν για τον Έλληνα κάτι καλό ή κάτι κακό».

Σήμερα, η λέξη «μετανάστες» αντιπροσωπεύει κάτι καλό για το 37,9% του ελληνικού πληθυσμού. Το 2019 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 24,5%.

Αντίστοιχα, η λέξη «πρόσφυγες» αντιπροσωπεύει κάτι καλό για το 55,4% ενώ το 2019 αντιπροσώπευαν κάτι καλό για το 40,6% των Ελλήνων.

Θα σας διαβάσω ορισμένες λέξεις και θα ήθελα να μου πείτε εάν για εσάς προσωπικά αντιπροσωπεύουν κάτι «καλό» ή κάτι «κακό»

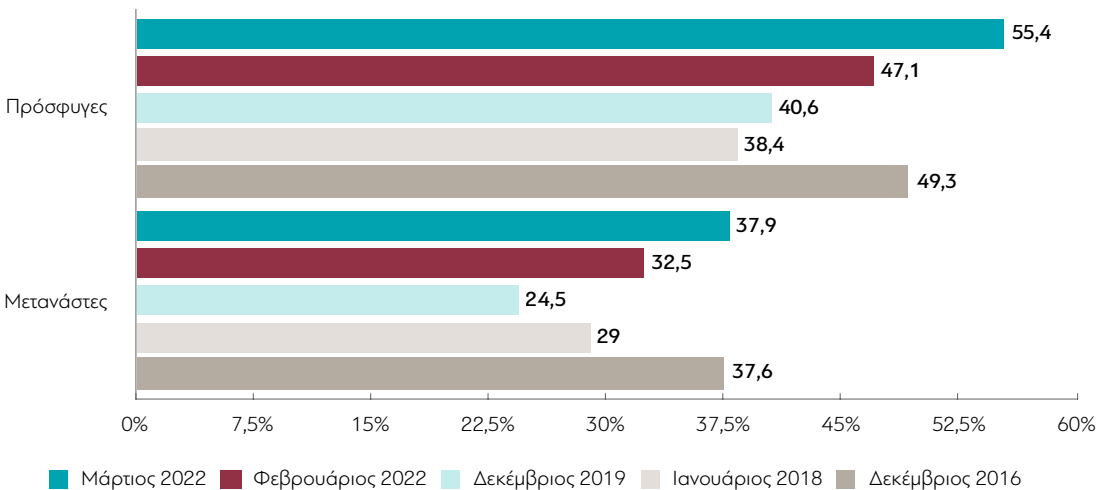

Η επιρροή του προσφυγικού κύματος από την Ουκρανία είναι προφανής. Σημειώνεται πως αμέσως μετά τον πόλεμο και το κύμα φυγής που προκάλεσε, αυξήθηκαν ακόμη περισσότερο όσοι δήλωσαν πως πρόσφυγες αντιπροσωπεύουν κάτι καλό κατά 8,3%, από 47,1% λίγο πριν την έναρξη του πολέμου, στο 55,4% μετά.

Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τους μετανάστες, όπου το ποσοστό όσων δηλώνουν πως αντιπροσωπεύουν κάτι καλό αυξήθηκε περαιτέρω (κατά 5,4%) μετά το μεταναστευτικό κύμα από την Ουκρανία. Μετά το νέο προσφυγικό κύμα στην καρδιά της Ευρώπης φαίνεται να μεταβάλλεται η εικόνα και το εννοούμενο της λέξης πρόσφυγας και μαζί αλλάζει και η άποψη της ελληνικής κοινωνίας.

Θα σας διαβάσω ορισμένες λέξεις και θα ήθελα να μου πείτε εάν για εσάς προσωπικά αντιπροσωπεύουν κάτι «καλό» ή κάτι «κακό»

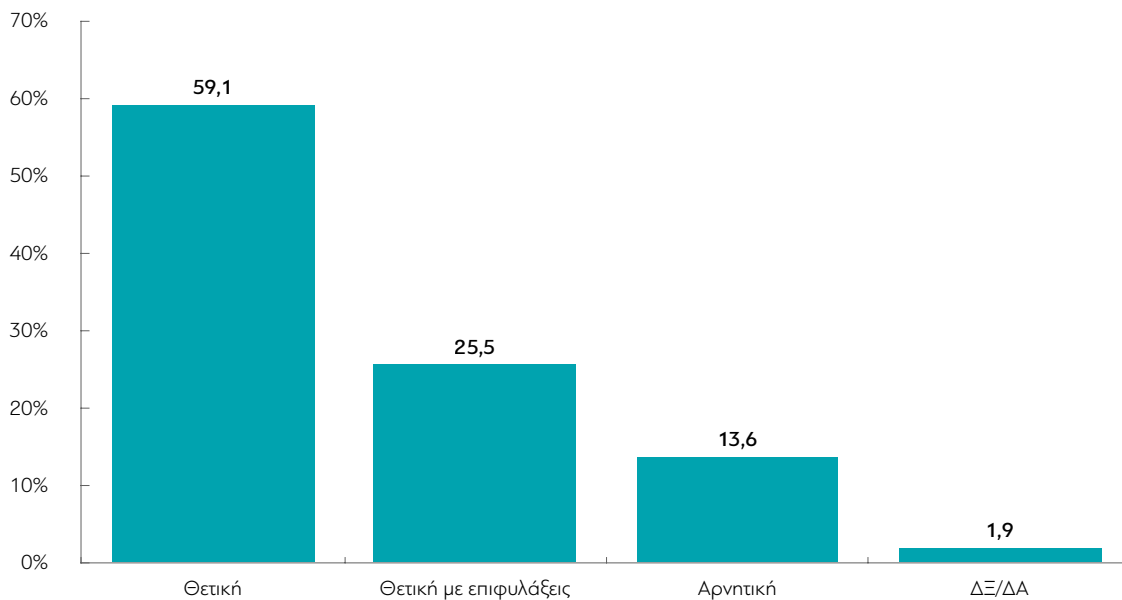
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: «Καλό»

Η στάση των Ελλήνων απέναντι στο εμβόλιο. Αρνητές ένας στους δέκα Έλληνες

Οι έξι στους δέκα Έλληνες εξέφρασαν ανεπιφύλακτα θετική στάση απέναντι στο εμβόλιο, το 25,5% θετική με επιφυλάξεις ενώ στον αντίποδα το 13,6% εξέφρασαν αρνητική στάση.

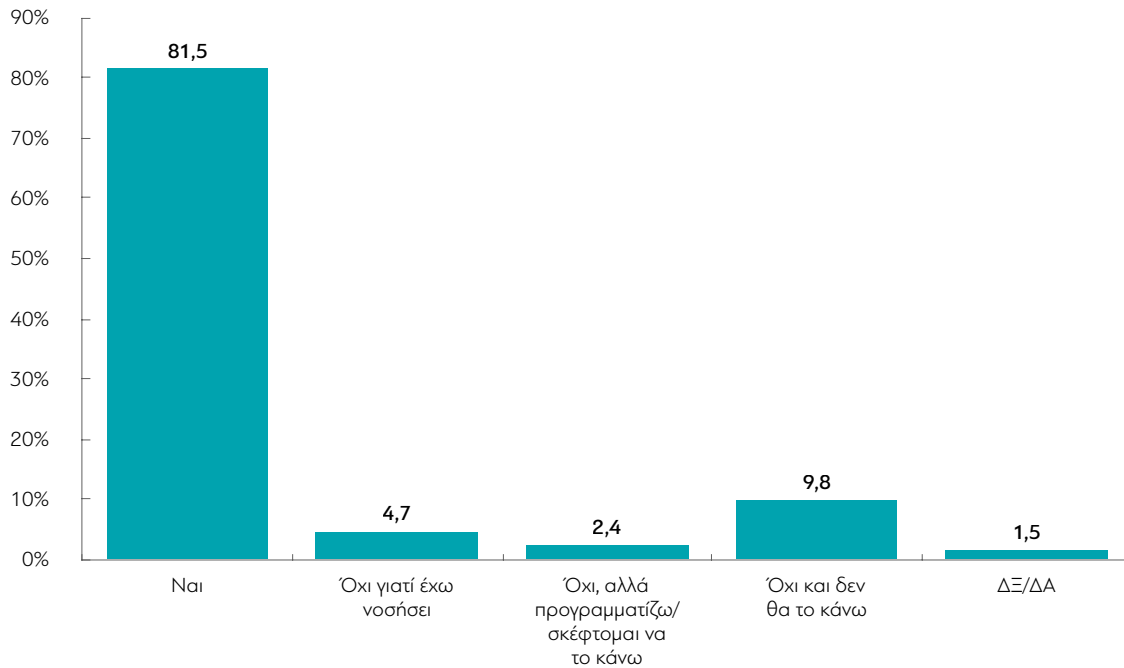
Η στάση σας απέναντι στο εμβόλιο για τον κορωνοϊό είναι...

Το ποσοστό της ανεπιφύλακτα θετικής στάσης συμφωνεί με τα ευρήματα της εστιασμένης έρευνας της διαNEOσις σχετικά με τις απόψεις των Ελλήνων για τους εμβολιασμούς και τις συνέπειες της πανδημίας που διενεργήθηκε τον Οκτώβριο του 2021, όπου το 58% των εμβολιασμένων δήλωνε πως αποφάσισε να κάνει το εμβόλιο χωρίς ιδιαίτερη παρακίνηση ή συμβουλή από άλλους [«το έκανα μόνος/η μου (εκ πεποιθήσεως)»].

Την περίοδο διεξαγωγής της παρούσας έρευνας το 81,5% του ενήλικου πληθυσμού δήλωσε πως έχει κάνει έστω και μία δόση του εμβολίου, ποσοστό που συνάδει με τα επίσημα στοιχεία των αρμόδιων υπηρεσιών. Το 4,7% δήλωσε πως δεν έχει κάνει το εμβόλιο γιατί έχει νοσήσει και ένα 2,4% προγραμματίζει να το κάνει στο άμεσο μέλλον. Την απόλυτη άρνησή του απέναντι στο ενδεχόμενο εμβολιασμού εξέφρασε ο ένας στους δέκα ενήλικους Έλληνες.

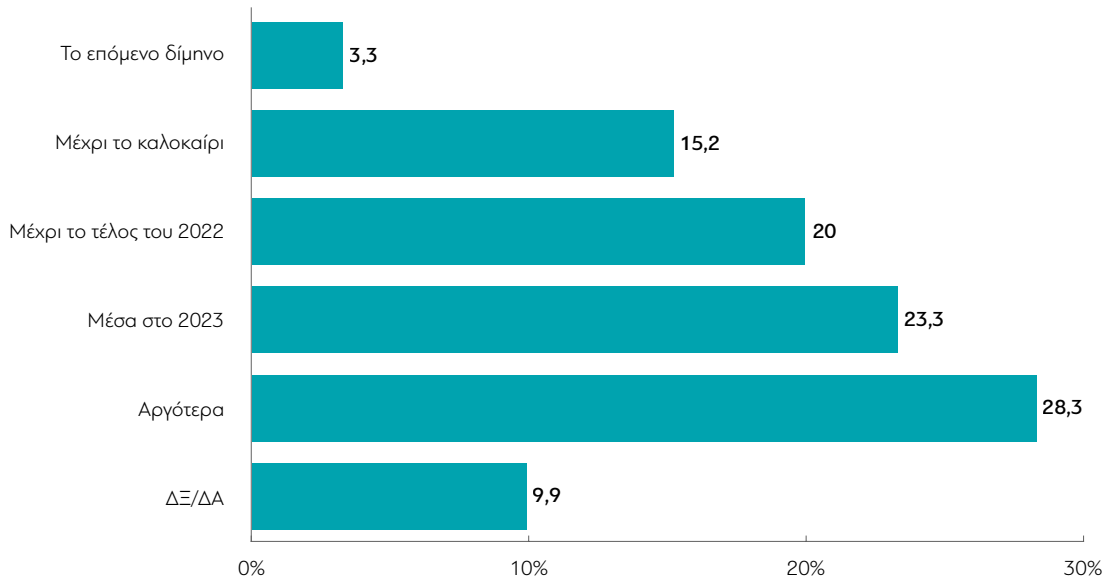
Εσείς έχετε κάνει έστω και μία δόση του εμβολίου; Και αν όχι, τι σκοπεύετε να κάνετε;

Η αρνητική στάση απέναντι στον εμβολιασμό καταγράφεται με σχετικά υψηλότερα ποσοστά στις μεσαίες ηλικιακές κατηγορίες και εμφανίζει ισχυρή και αντιστρόφως ανάλογη συσχέτιση τόσο με το εκπαιδευτικό επίπεδο όσο και με την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των ερωτωμένων. Η αντιεμβολιαστική στάση φαίνεται να συσχετίζεται λιγότερο με τις ιδεολογικές και κομματικές προτιμήσεις και περισσότερο με ευρύτερες αντιλήψεις που αποκλίνουν των λογικών ερμηνειών καθώς και με αντισυμβατικές θεωρήσεις που ενέχουν γενικότερη δυσπιστία.

Παρά τη γενική εντύπωση πως τα χειρότερα έχουν περάσει, οι Έλληνες δεν φαίνεται να μοιράζονται την ίδια αισιοδοξία ως προς την εξέλιξη της πανδημίας. Στο πλέον αισιόδοξο σενάριο που θέλει την πανδημία να τελειώνει έως το προσεχές καλοκαίρι ελπίζει το 15,2%. Επιστροφή σε μια φυσιολογική κανονικότητα μέχρι το τέλος του 2022 προσβλέπει το 20%. Το 51,6% εκτιμά πως θα επιστρέψουμε στην κανονικότητα μέσα στο 2023 (23,3%) ή αργότερα (28,3%).

Όσον αφορά την πανδημία, πότε εκτιμάτε ότι θα επανέλθουμε σε μια φυσιολογική καθημερινότητα;

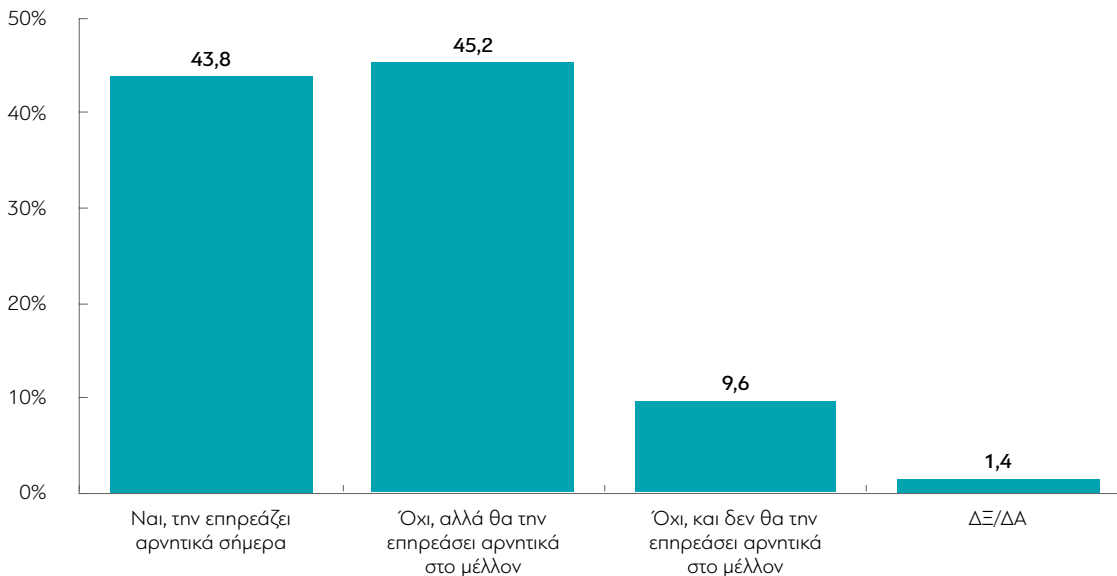
Κλιματική αλλαγή

Τα ολοένα και συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι φωτιές, οι έντονες χιονοπτώσεις και οι πλημμύρες, με τις καταστροφές που επέφεραν σε Ελλάδα και άλλες περιοχές του κόσμου, απασχόλησαν έντονα την ελληνική κοινή γνώμη, έπληξαν χιλιάδες πολίτες και προκάλεσαν μεγάλες ζημιές.

Η κλιματική αλλαγή καταγράφεται ως η τρίτη κατά σειρά μεγάλη απειλή για τις επόμενες γενιές του πλανήτη μετά τους πολέμους και τις οικονομικές κρίσεις. Σημειώνεται πως πριν από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία βρισκόταν στην πρώτη θέση του πίνακα ιεράρχησης των μελλοντικών απειλών.

Σήμερα, το 43,8% δηλώνει πως η κλιματική αλλαγή ήδη επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της ζωής του, το 45,2% πιστεύει πως θα την επηρεάσει αρνητικά στο μέλλον και μόλις ένα 9,6% δεν ασπάζεται τις ανησυχίες για αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και δεν πιστεύει πως θα επηρεαστεί στο μέλλον.

Πιστεύετε ότι η κλιματική αλλαγή επηρεάζει ή θα επηρεάσει αρνητικά την ποιότητα ζωής τη δική σας ή/και της οικογένειάς σας;

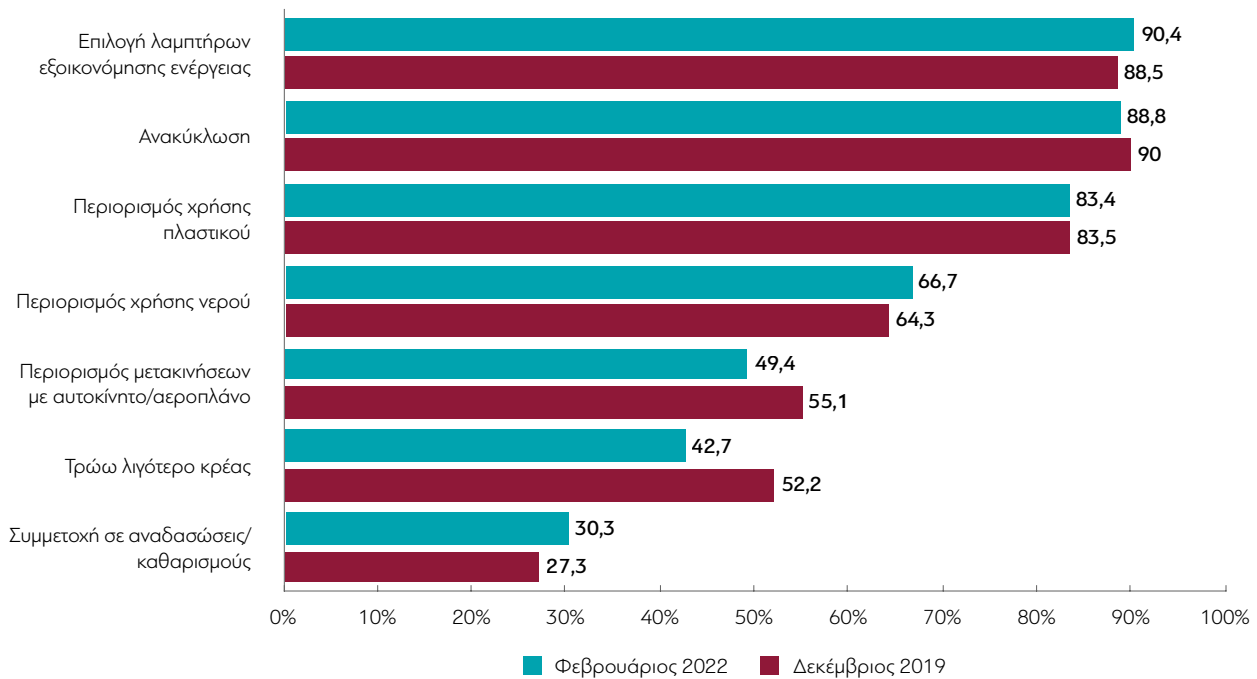
Πιο συνειδητοποιημένοι για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην ποιότητα και τις συνθήκες ζωής τους εμφανίζονται οι γυναίκες, οι νέοι καθώς και οι ασθενέστεροι οικονομικά, πιθανόν λόγω έλλειψης εφοδίων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων.

Η ευαισθησία για το περιβάλλον οδηγεί την ελληνική κοινωνία και στην υιοθέτηση ανάλογων ενεργειών, δράσεων και συνηθειών όπως ανακύκλωση, επιλογή λαμπτήρων εξοικονόμησης ενέργειας, περιορισμός χρήσης πλαστικού κ.ά., με αμείωτη ένταση σε σχέση με δύο χρόνια πριν. Εξαίρεση αποτελεί η κατανάλωση κρέατος που παρατηρείται σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα σχετικά μείωση του ποσοστού όσων δήλωσαν πως τρώνε λιγότερο κρέας, γεγονός που πιθανόν να σχετίζεται με την αλλαγή των διατροφικών συνηθειών κατά την περίοδο της πανδημίας. Συμμετοχή σε αναδασώσεις, καθαρισμούς και σε άλλες περιβαλλοντικές δράσεις ανέφερε το 30%.

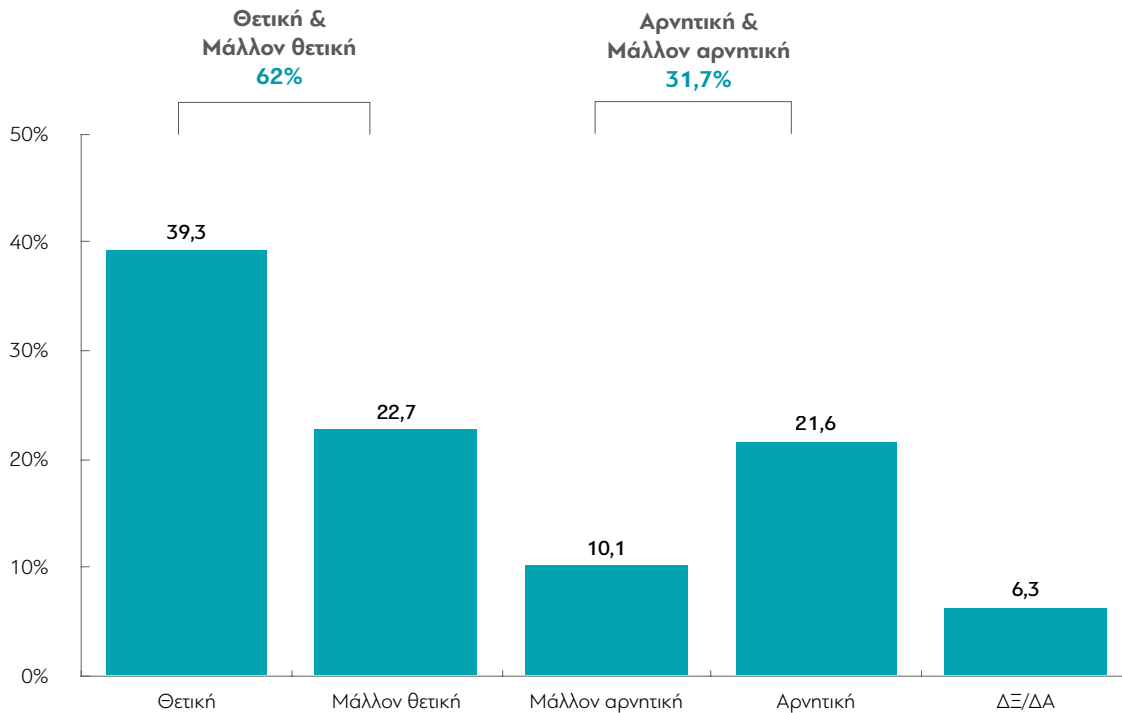
Αναπτύσσετε ή όχι κάποιες από τις παρακάτω δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος;

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Οι έξι στους δέκα Έλληνες (62%) εκφράζουν θετική ή μάλλον θετική άποψη για την απεξάρτηση από τον λιγνίτη, με το κλείσιμο των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ και τη μετάβαση σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας. Σχετικά πιο θετικοί σε αυτό το ενδεχόμενο εμφανίζονται οι νεότερες ηλικιακές κατηγορίες, οι γυναίκες, οι έχοντες υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, και όσοι διαθέτουν σχετικά υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα. Οι σχετικά μεγαλύτερες ενστάσεις παρατηρούνται στις περιοχές που λειτουργούν λιγνιτικές μονάδες.

Γενικά ποια είναι η άποψή σας για την απεξάρτηση της χώρας από τον λιγνίτη, δηλαδή το κλείσιμο των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ και τη μετάβαση σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας, όπως για παράδειγμα η ηλιακή και η αιολική;

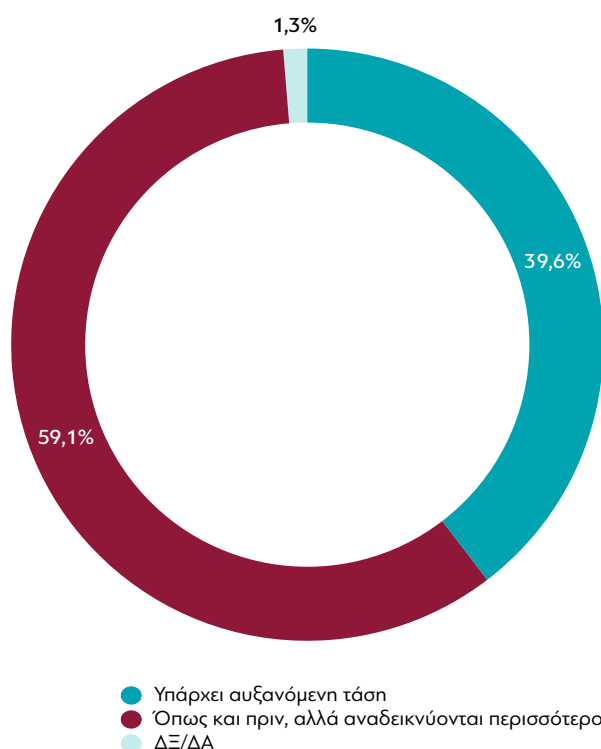
Σεξουαλική παρενόχληση – έμφυλη βία

Το θέμα της σεξουαλικής παρενόχλησης, των βιασμών γυναικών, οι γυναικοκτονίες και γενικότερα τα φαινόμενα της έμφυλης βίας απασχόλησαν και απασχολούν έντονα την ελληνική κοινωνία. Πολλά γεγονότα που είδαν το φως της δημοσιότητας ευαισθητοποίησαν την κοινή γνώμη, οδήγησαν στη δημιουργία του ελληνικού κινήματος #metoo και άνοιξαν τον δρόμο για πλείστες εξελίξεις και παρεμβάσεις.

Η βία κατά των γυναικών: διαχρονικό φαινόμενο σε έξαρση

Σύμφωνα με τις απόψεις των Ελλήνων, η έμφυλη βία αποτελεί ένα διαχρονικό φαινόμενο στην Ελλάδα. Οι τέσσερις στους δέκα ερωτώμενους (39,6%) πιστεύουν πως το τελευταίο διάστημα υπάρχει αυξανόμενη τάση περιστατικών βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα. Ωστόσο οι έξι στους δέκα θεωρούν πως τα περιστατικά αυτά ήταν εξίσου συχνά και στο παρελθόν, αλλά τώρα αναδεικνύονται περισσότερο στον δημόσιο διάλογο. Αυξανόμενη τάση διαπιστώνουν σχετικά περισσότερο οι νεότερες ηλικίες, ενώ οι μεγαλύτερες ηλικιακά κατηγορίες συμφωνούν με την άποψη πως τα περιστατικά βίας υπήρχαν πάντα, όπως ακριβώς και σήμερα.

Θεωρείτε ότι υπάρχει αυξανόμενη τάση περιστατικών βίας κατά των γυναικών ή ότι αυτά τα περιστατικά ήταν εξίσου συχνά και παλιότερα, αλλά τώρα αναδεικνύονται περισσότερο στον δημόσιο διάλογο;

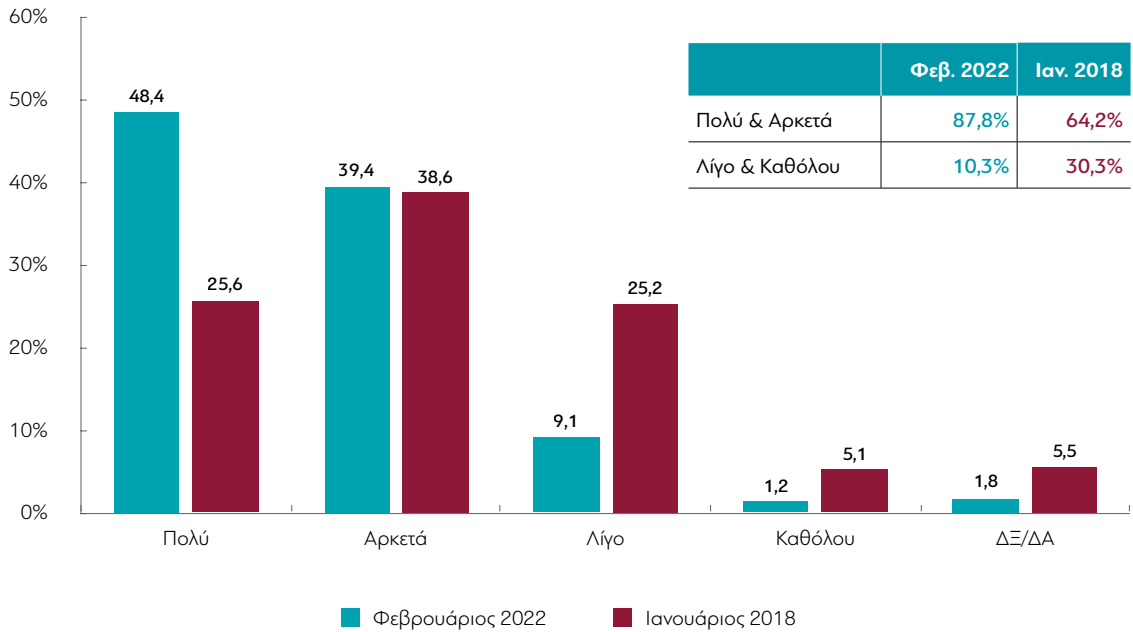
Εκτεταμένο το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης

Η σεξουαλική παρενόχληση αποτελεί μέρος της έμφυλης βίας και ορίζεται ως η οποιαδήποτε μη επιθυμητή λεκτική ή σωματική συμπεριφορά με σεξουαλικό κίνητρο, η οποία θεωρείται προσβλητική από την/τον αποδέκτη.

Η συντριπτική πλειοψηφία τόσο των γυναικών (92,6%) αλλά και των ανδρών (82,9%) πιστεύουν πως το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης στην Ελλάδα είναι εκτεταμένο σε σημαντικό βαθμό. Το συνολικό ποσοστό των Ελλήνων που θεωρεί πολύ ή αρκετά εκτεταμένο το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης καταγράφεται σε αυτή την έρευνα σημαντικά αυξημένο σε σχέση με την έρευνα του 2018 (87,8% έναντι 64,2%).

Πόσο εκτεταμένο θεωρείτε πως είναι το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης στην Ελλάδα;

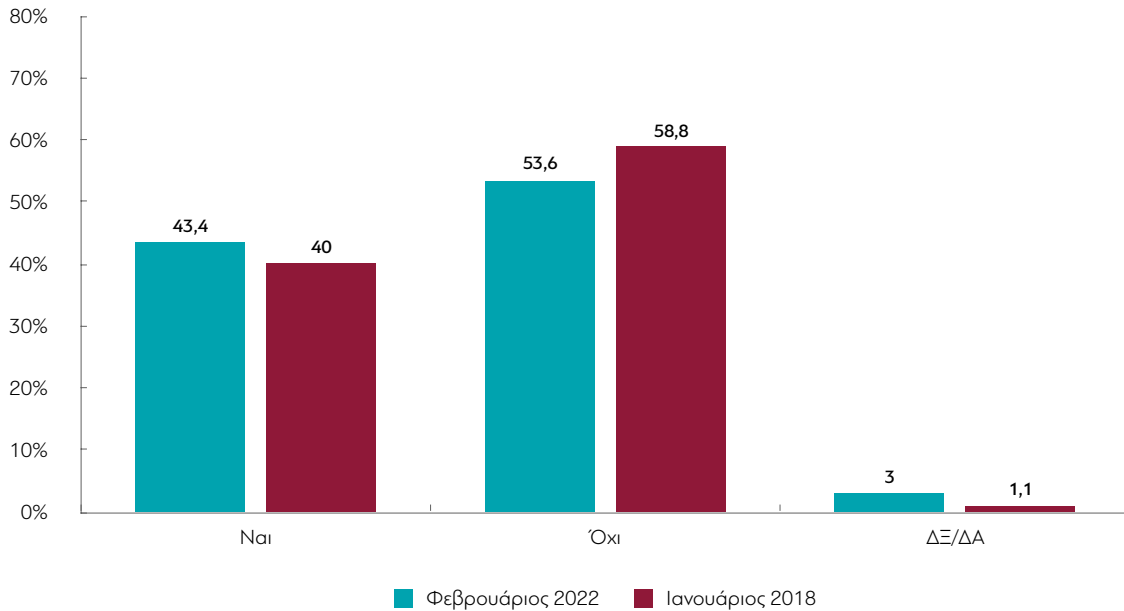
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Το 43,4% των γυναικών (ποσοστό αυξημένο κατά 3,5% από την έρευνα του 2018) δήλωσε στην έρευνα πως έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση. Αν προστεθεί και το ποσοστό όσων αποφεύγουν να απαντήσουν στην ερώτηση, συμπεραίνεται ότι έχει παρενοχληθεί σεξουαλικά σχεδόν η μία στις δύο γυναίκες. Το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες ανέρχεται στο 13,1%.

Σας έχουν παρενοχλήσει σεξουαλικά ποτέ;

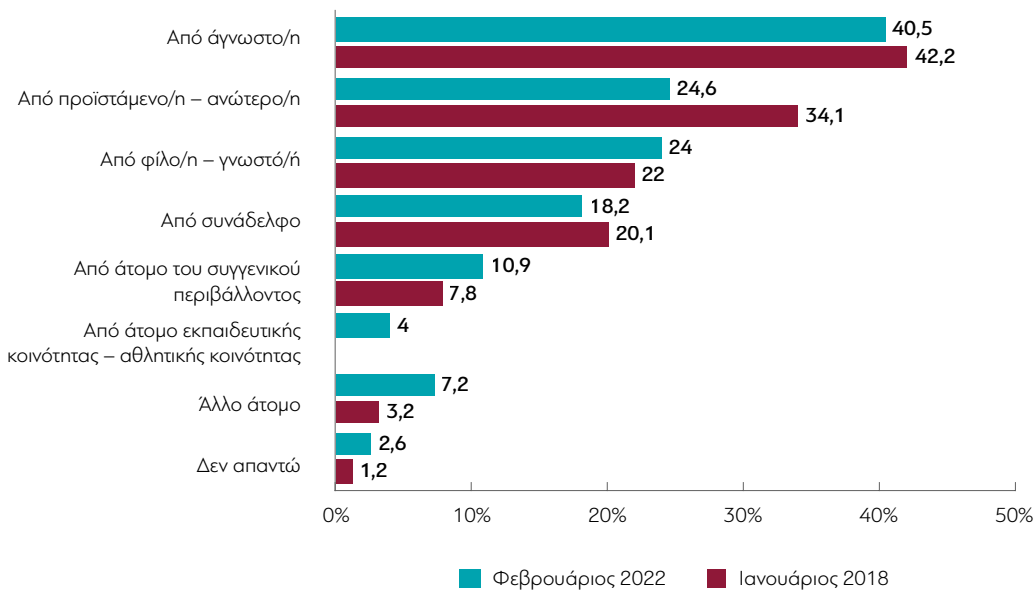
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: "Γυναίκες"

Εξ όσων έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση, το 40,5% δήλωσε πως παρενοχλήθηκε από άγνωστο, το 24,6% από προϊστάμενο/η, το 24% από φίλο/η - γνωστό/ή, το 18,2% από συνάδελφο και το 10,9% από άτομο του συγγενικού περιβάλλοντος. Ένα 4% δήλωσε πως παρενοχλήθηκε από άτομο εκπαιδευτικής ή αθλητικής κοινότητας και τέλος ένα 9,6% δεν διευκρινίζει από ποιον/α.

Από ποιον δεχθήκατε σεξουαλική παρενόχληση; (Πολλαπλές επιλογές)

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Βάση: Όσες/οι απαντούν ότι έχουν παρενοκληθεί σεξουαλικά (28,5%).

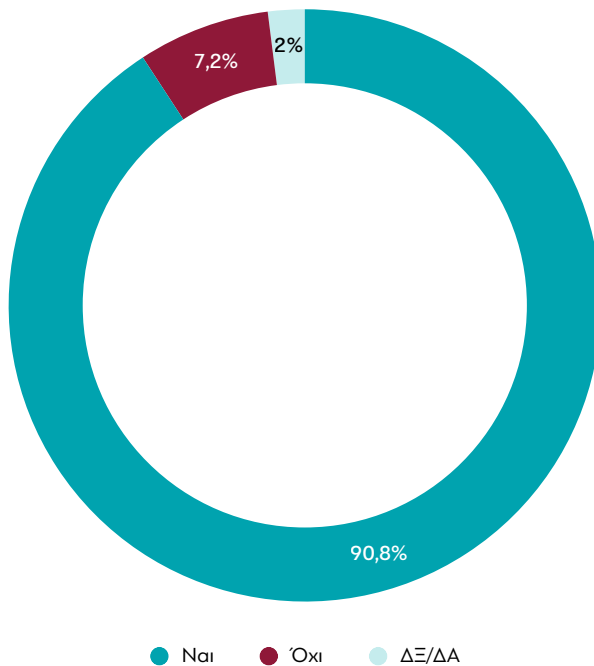
Η μείωση των αναφορών σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας καθώς και η σχετική αύξηση περιστατικών που καταγράφεται στο πλαίσιο του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα του 2018, πιθανόν να οφείλεται στις ιδιαίτερες εργασιακές συνθήκες της προηγούμενης περιόδου όπως lockdown, τηλεργασία κλπ.

Τα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης αναφέρονται συχνότερα στις νεότερες ηλικιακές κατηγορίες και από σχετικά πιο ευάλωτα οικονομικά άτομα.

Υπέρ της αυστηροποίησης των ποινών για βαριές σωματικές βλάβες

Η αποδοχή του ενδεχόμενου αυστηροποίησης του νομικού πλαισίου σε περιπτώσεις σοβαρών εγκλημάτων είναι σχεδόν καθολική. Οι εννέα στους δέκα Έλληνες συμφωνούν με την αυστηροποίηση των ποινών για σοβαρά εγκλήματα ή για εγκληματικές πράξεις που αφήνουν σοβαρές και μόνιμες βλάβες.

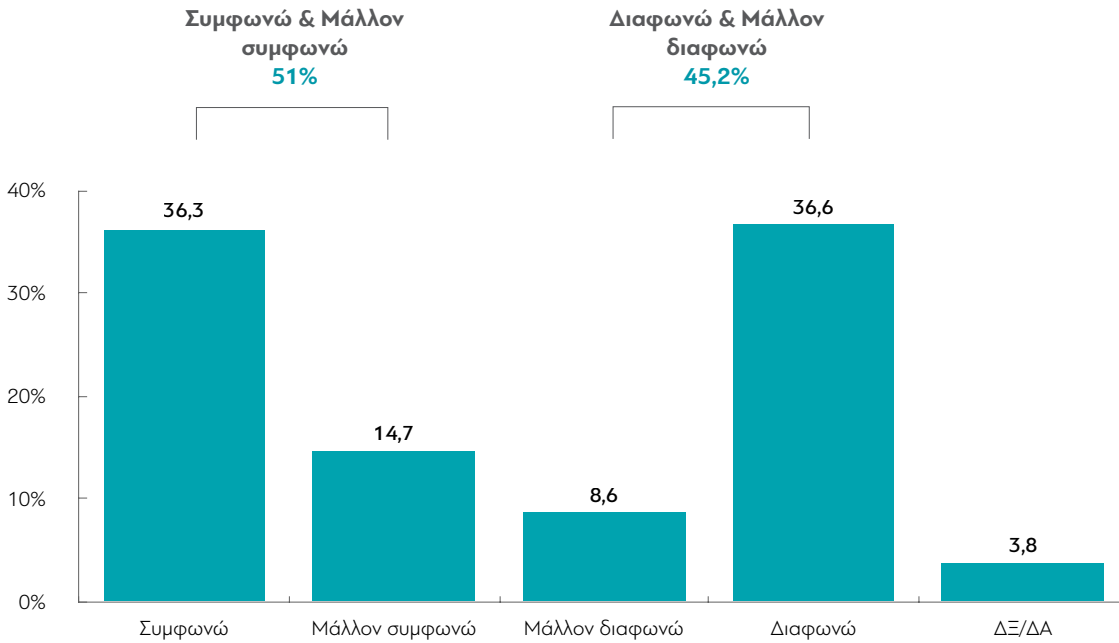
Πιστεύετε ότι πρέπει να αυστηροποιηθούν οι ποινές για τα πολύ σοβαρά εγκλήματα ή για τα εγκλήματα που αφήνουν σοβαρές και μόνιμες βλάβες ή όχι;

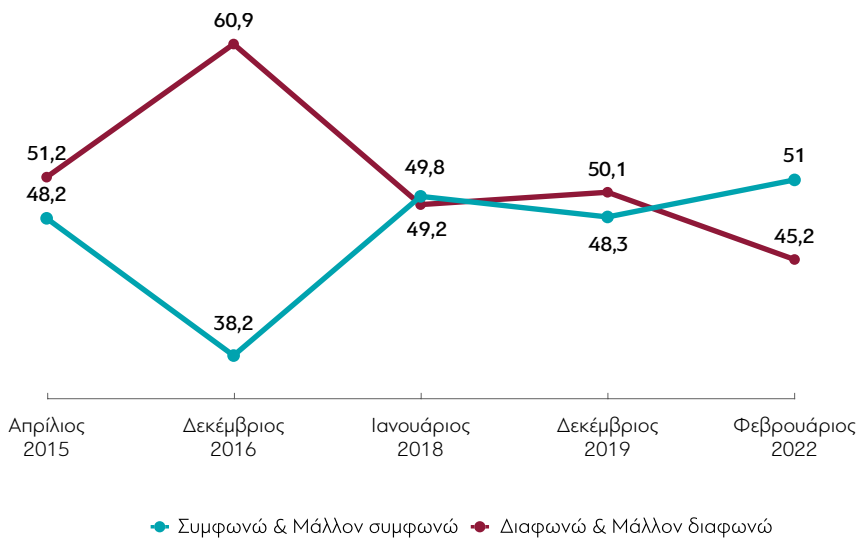
Ένας στους δύο υπέρ της επαναφοράς της θανατικής ποινής.

Το 51% δηλώνει υπέρ της επαναφοράς της θανατικής ποινής, με το 45,2% να εκφράζει την αντίθεσή του σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Ο διαχρονικός διχασμός της ελληνικής κοινωνίας σε αυτό το θέμα διατηρείται, με την άποψη υπέρ της επαναφοράς της θανατικής ποινής να είναι αυτή τη φορά στις έρευνες της διαNEOσις οριακά πλειοψηφική. Οι απόψεις για το ζήτημα της θανατικής ποινής επηρεάζονται από την ιδεολογική αυτοτοποθέτηση στον άξονα αριστερά/δεξιά καθώς και από το μορφωτικό επίπεδο. Δεξιότερα του κέντρου πλειοψηφούν όσοι τάσσονται υπέρ, και αριστερότερα πλειοψηφούν όσοι τάσσονται κατά.

Θα συμφωνούσατε ή θα διαφωνούσατε με την επαναφορά της θανατικής ποινής για ορισμένα εγκλήματα;

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

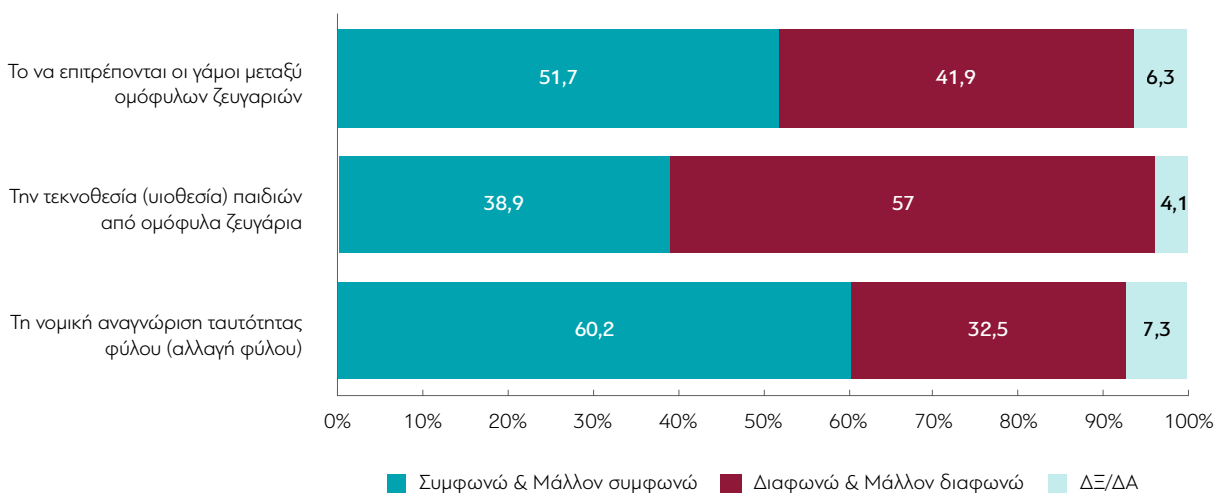

Δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ

Ζητήματα όπως οι γάμοι μεταξύ ομόφυλων ζευγαριών, η τεκνοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια ή η νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου δικάζαν και εξακολουθούν να δικάζουν την ελληνική κοινωνία. Συγκρίνοντας ωστόσο τα διαχρονικά στοιχεία από τις έρευνες της διαΝΕΟσις παρατηρούμε τα τελευταία χρόνια μία συνεχώς αυξανόμενη αποδοχή, ή έστω ανοχή, στη διαφορετικότητα και τα δικαιώματά της.

Εσείς προσωπικά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με...

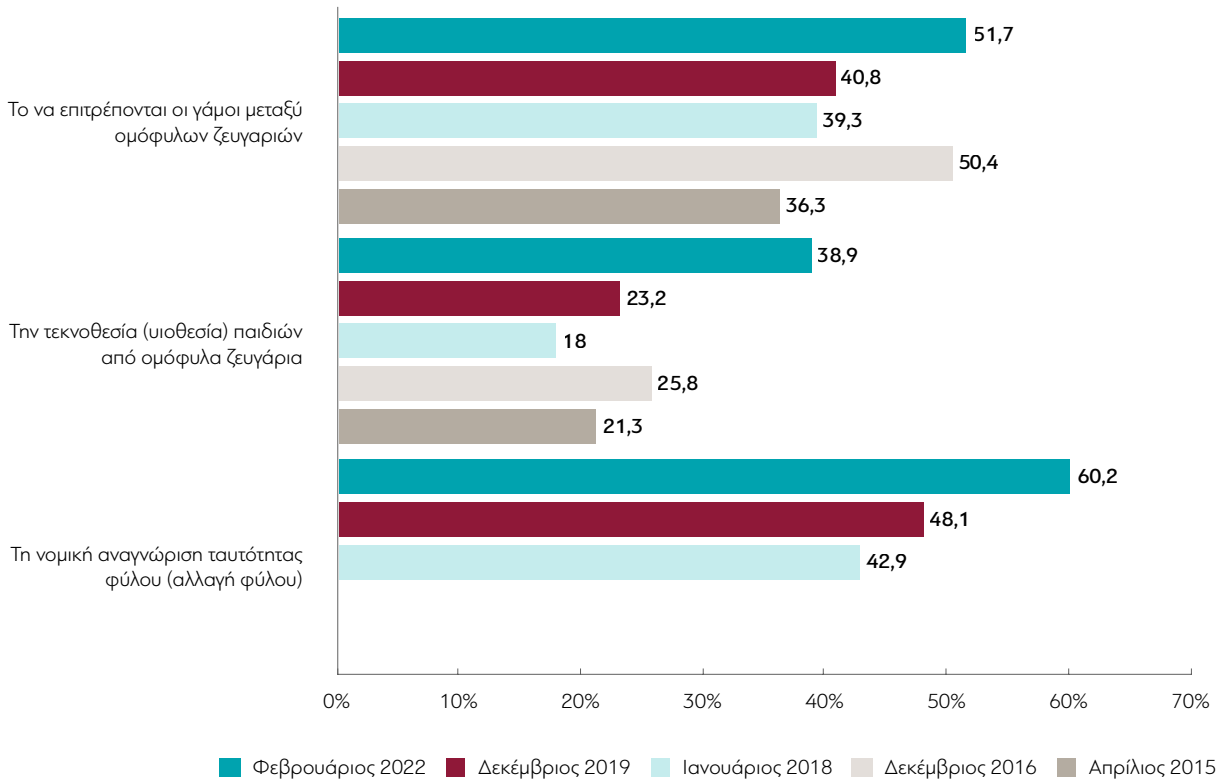
Με τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου συμφωνεί πλέον η πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας (60,2%). Δύο χρόνια πριν συμφωνούσε το 48,1%, και πριν από τέσσερα χρόνια το 42,9%.

Ο ένας στους δύο Έλληνες (51%) συμφωνεί σήμερα με την τέλεση γάμων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, με ποσοστό αυξημένο κατά 11 μονάδες από την προηγούμενη έρευνα του 2019. Είναι η πρώτη φορά που η συμφωνία στους γάμους ομόφυλων ζευγαριών ξεπερνά έστω και οριακά το όριο του 50%. Αντίθετο είναι το 42% και ένα 6% δεν εκφράζει άποψη.

Μικρότερη αποδοχή συγκεντρώνει η τεκνοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια με το 38,9% να συμφωνεί και το 57% να διαφωνεί. Ωστόσο, και στο θέμα της τεκνοθεσίας, το ποσοστό αποδοχής εμφανίζει συνεχή σταδιακή αύξηση. Το 2019 ο βαθμός συμφωνίας ήταν 23,2% ενώ το 2018 μόλις 18%.

Εσείς προσωπικά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με...

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: «Συμφωνώ & Μάλλον συμφωνώ»

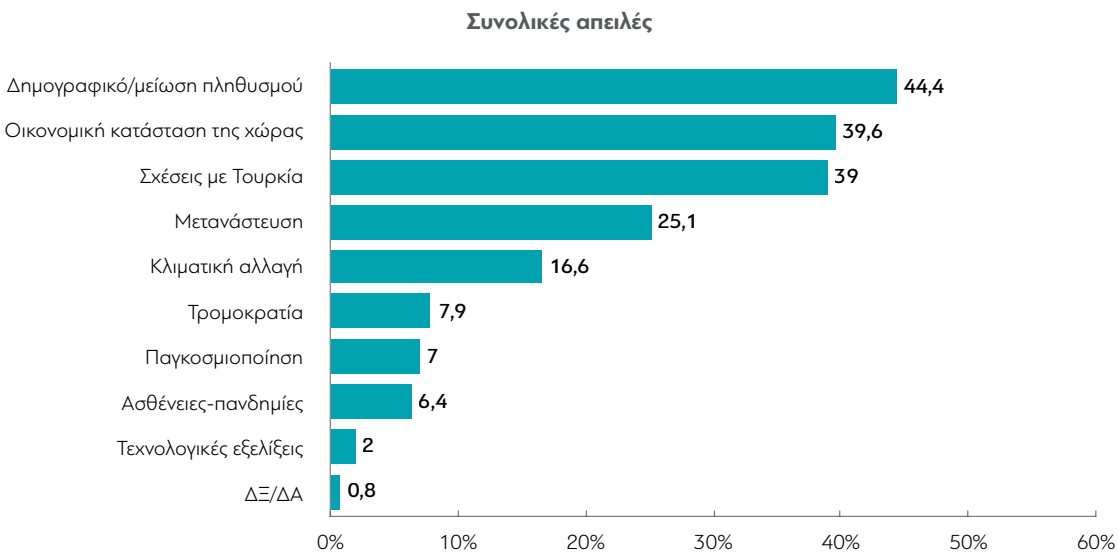
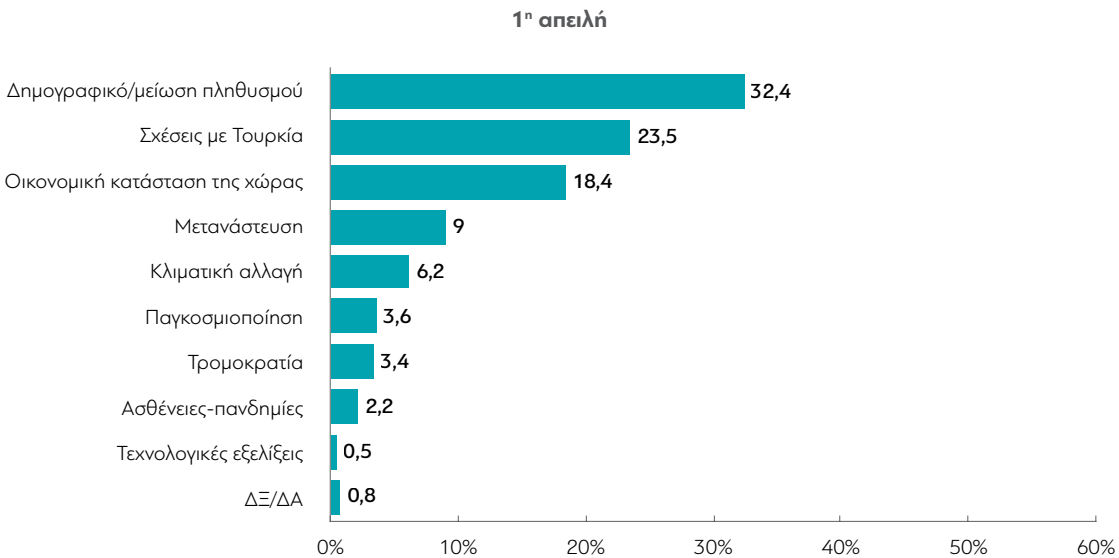
Οι τοποθετήσεις της ελληνικής κοινωνίας στα ανωτέρω ζητήματα εμφανίζουν ισχυρή εξάρτηση με την ιδεολογική αυτοτοποθέτηση, την ηλικιακή κατηγορία, και το μορφωτικό επίπεδο των ερωτωμένων. Σχετικά περισσότερο δεκτικοί στη διαφορετικότητα εμφανίζονται οι νεότερες ηλικίες, οι γυναίκες, οι έχοντες ανώτερη μόρφωση, οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων. Ως προς την πολιτική ταυτότητα οι ευρισκόμενοι αριστερότερα του κέντρου εμφανίζονται κατά πολύ πιο υποστηρικτικοί σε σχέση με τους τοποθετούμενους δεξιότερα.

Ως γενικό συμπέρασμα, η ελληνική κοινωνία, αν και ακόμα διχασμένη, εμφανίζεται περισσότερο ανεκτική στο διαφορετικό σε σχέση με το παρελθόν.

Δημογραφικό: η σημαντικότερη απειλή για το μέλλον των Ελλήνων

Το δημογραφικό ζήτημα (μείωση του πληθυσμού, γήρανση, μείωση των γεννήσεων) ιεραρχείται για άλλη μια φορά ως η σημαντικότερη απειλή για το μέλλον των Ελλήνων, με δεύτερη τις σχέσεις με την Τουρκία, τρίτη τις οικονομικές κρίσεις και τέταρτη τη μετανάστευση.

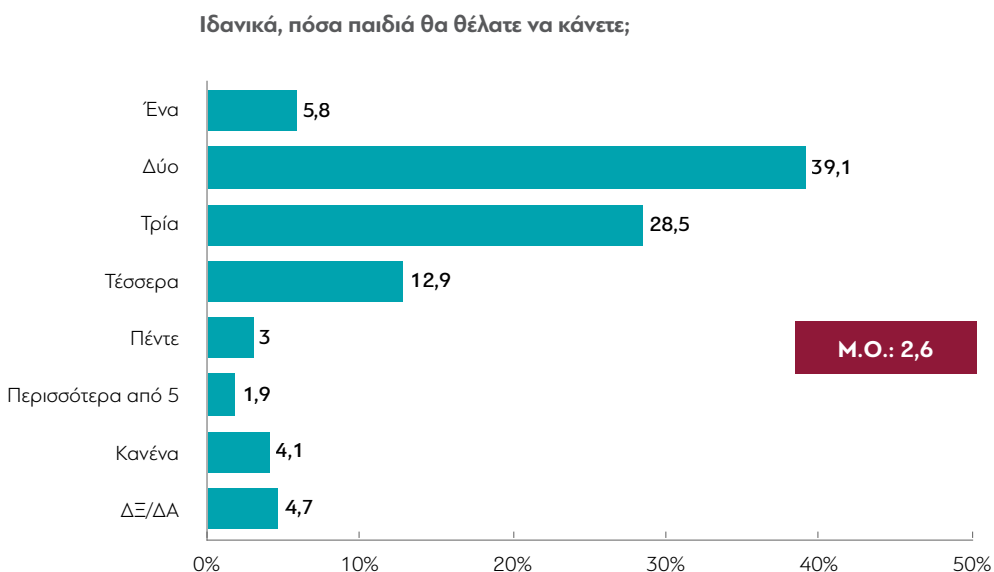
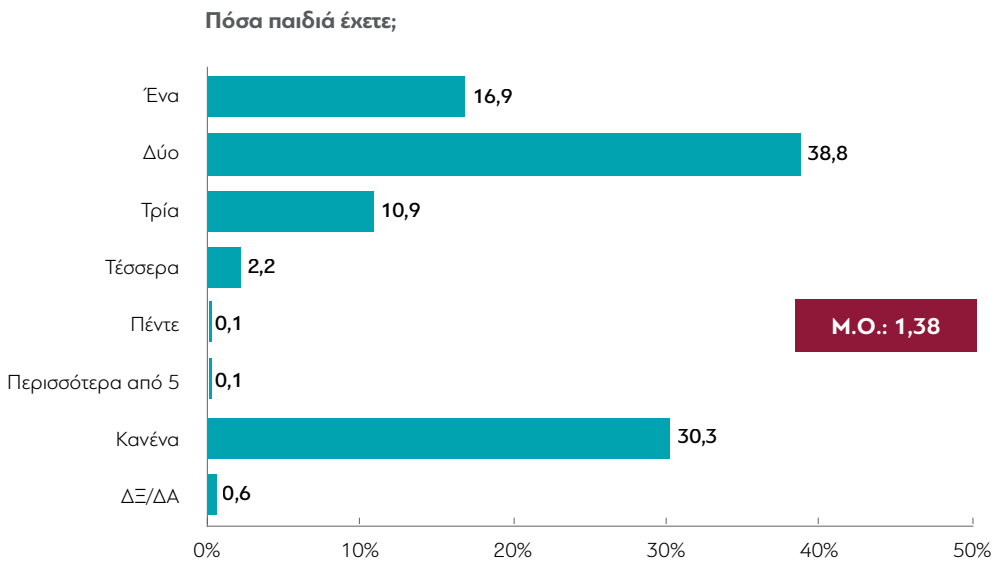
Κατά τη γνώμη σας, ποιες από τις παρακάτω είναι οι δύο μεγαλύτερες απειλές για το μέλλον των Ελλήνων;

Κοινό τόπο πλέον αποτελεί το γεγονός πως η Ελλάδα παραμένει μεταξύ των χωρών με τους χαμηλότερους δείκτες γονιμότητας στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τις έως τώρα εκτιμήσεις, από την απογραφή αναμένεται να προκύψει μείωση του πληθυσμού που θα υπερβαίνει τις 400.000.

Στην ερώτηση «Πόσα παιδιά έχετε;» ο Μ.Ο. παιδιών καταγράφεται στο 1,38, κατά πολύ χαμηλότερος από την αναλογία αναπαραγωγής σε κοινωνικό επίπεδο που υπολογίζεται σε 2,1 παιδιά ανά γυναίκα. Ωστόσο στην ερώτηση «Ιδανικά πόσα παιδιά θα θέλατε να κάνετε;» ο Μ.Ο. αυξάνεται στο 2,6.

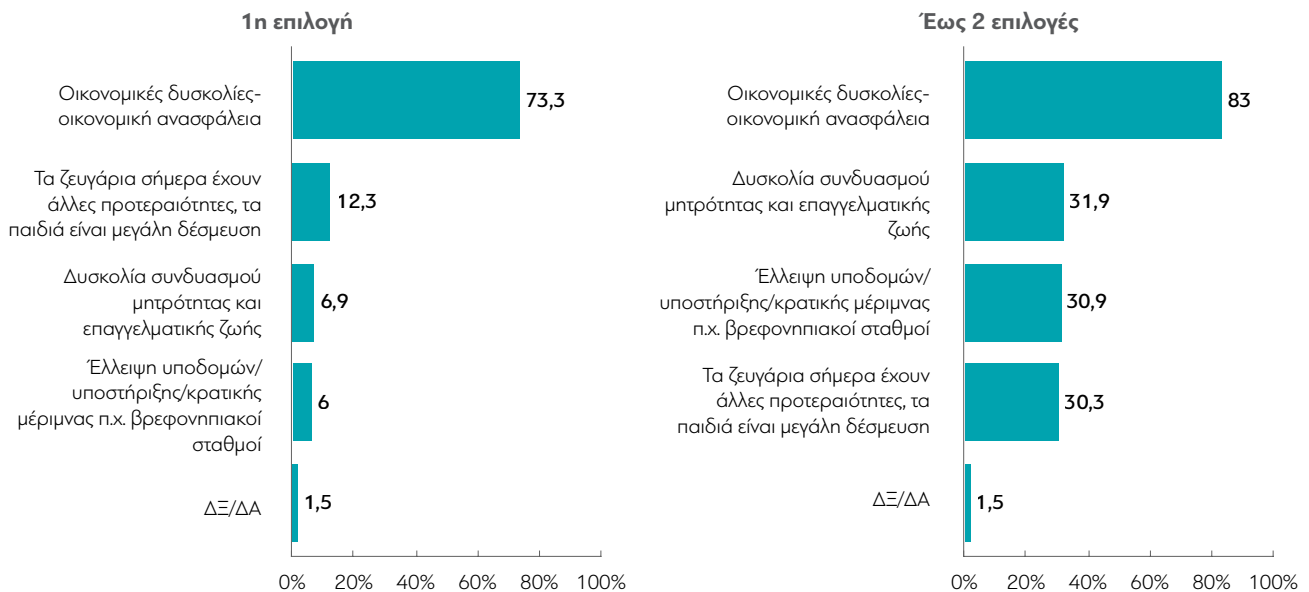
Αριθμός παιδιών

Στους σημαντικότερους λόγους που κάποια ζευγάρια αναβάλλουν ή αποφεύγουν να αποκτήσουν παιδιά κυριαρχεί η οικονομική ανασφάλεια/οικονομικές δυσκολίες. Το 73,3% αναφέρει τον οικονομικό παράγοντα ως τη σημαντικότερη αιτία του χαμηλού δείκτη γονιμότητας, αλλά όχι τη μοναδική.

Το 31,9% αναφέρει μεταξύ των δύο σημαντικότερων λόγων μη τεκνοποίησης τη δυσκολία συνδυασμού μητρότητας και επαγγελματικής ζωής, το 30,9% την έλλειψη υποδομών υποστήριξης/κρατικής μέριμνας και το 30,3% τις διαφορετικές προτεραιότητες που έχουν σήμερα τα ζευγάρια καθώς τα παιδιά θεωρούνται μεγάλη δέσμευση.

Ποιοι είναι κατά τη γνώμη σας οι σημαντικότεροι λόγοι που κάποια ζευγάρια αναβάλλουν ή αποφεύγουν να αποκτήσουν ένα ή περισσότερα παιδιά;

Ισχυρό αλλά με σημάδια ύφεσης το θρησκευτικό αίσθημα

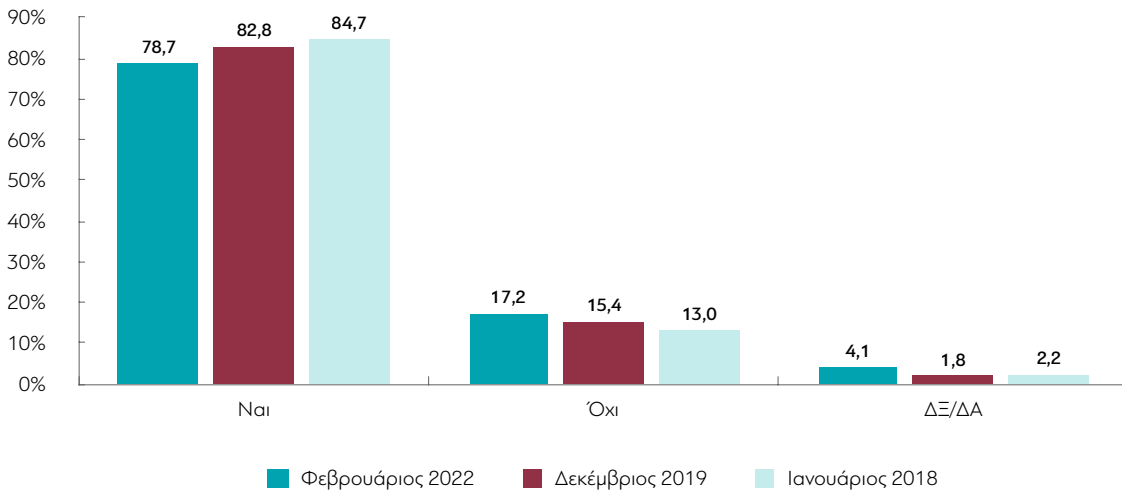
Η πίστη στον Θεό καθώς και η σχέση με την εκκλησία και τις θρησκευτικές παραδόσεις είναι στη χώρα μας διαχρονικά ισχυρή. Το 78,7% πιστεύει στον Θεό, το 53,4% αισθάνεται πολύ κοντά στη θρησκεία και ένας στους τρεις Έλληνες πηγαίνουν στην εκκλησία τουλάχιστον μία φορά τον μήνα.

Ωστόσο, συγκρίνοντας τα διαχρονικά στοιχεία στις έρευνες της διαNEΟοις παρατηρούμε μια αργή και σταδιακή τάση μείωσης του θρησκευτικού αισθήματος και των δεσμών με την εκκλησία.

Στο χρονικό διάστημα 2018-2022 μειώθηκαν όσοι πιστεύουν στον Θεό κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες και αυξήθηκαν κατά αντίστοιχο ποσοστό όσοι δηλώνουν σήμερα πολύ μακριά από τη θρησκεία.

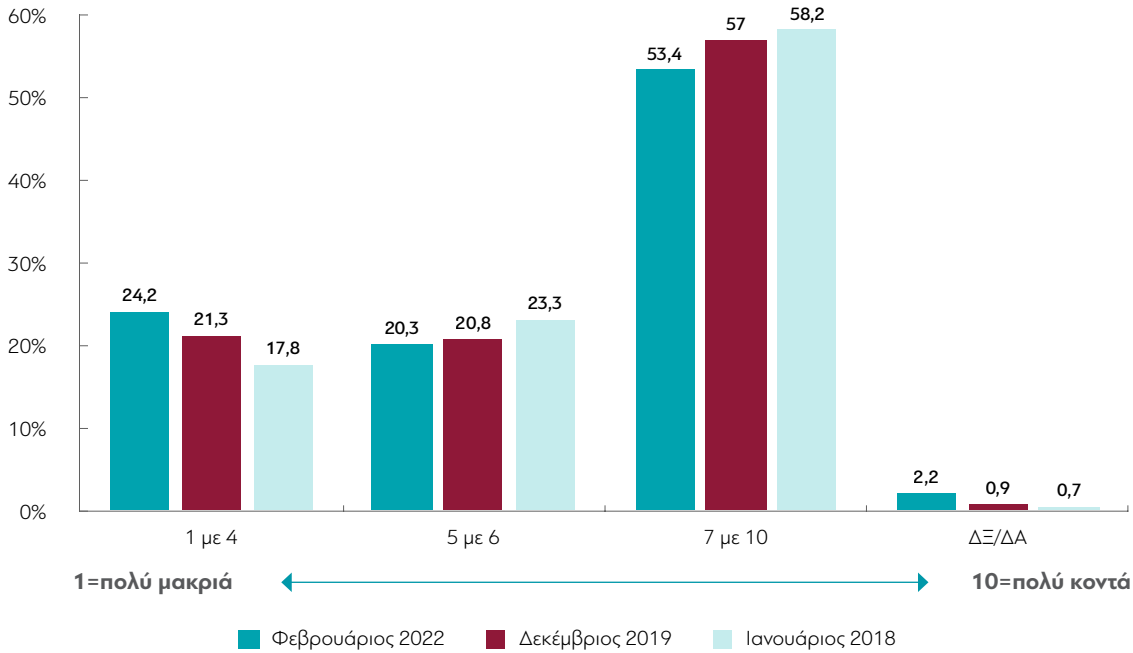
Εσείς προσωπικά θα λέγατε πως πιστεύετε στον Θεό;

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Ανεξάρτητα από το πόσο συχνά πηγαίνετε στην εκκλησία, θα ήθελα να μου πείτε, σε μια κλίμακα από το 1 έως το 10, όπου το 1 είναι «πολύ μακριά από τη θρησκεία» και το 10 «πολύ κοντά στη θρησκεία», πόσο κοντά ή πόσο μακριά από τη θρησκεία αισθάνεστε;

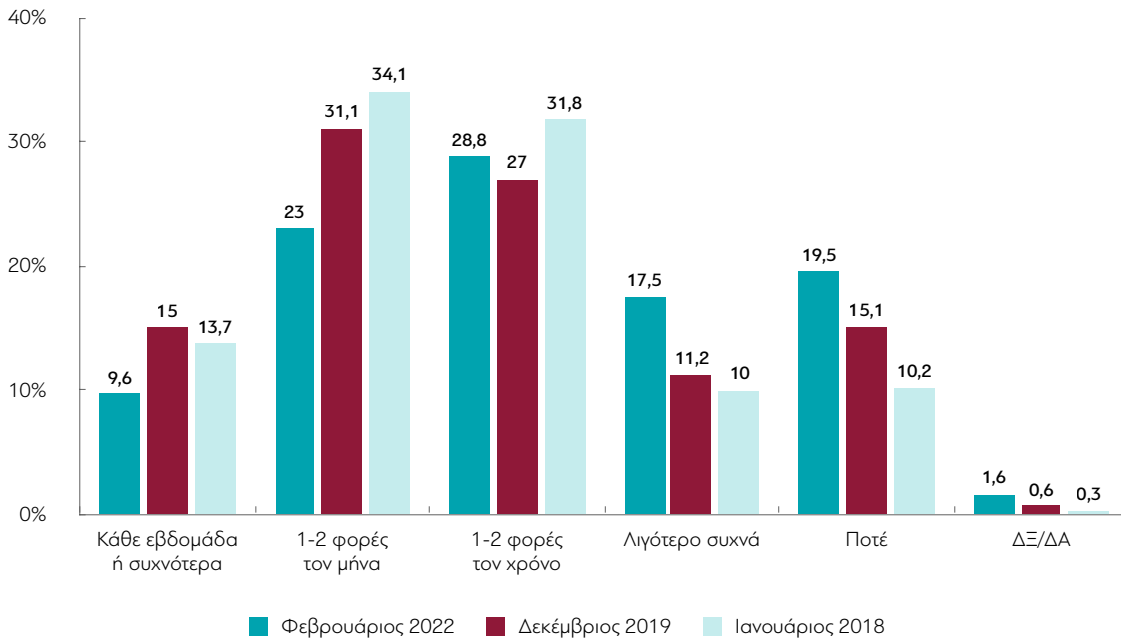
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

Ταυτόχρονα σχεδόν διπλασιάστηκαν όσοι δηλώνουν πως δεν πηγαίνουν καθόλου στην εκκλησία από 10,2% στο 2018 σε 19,5% σήμερα, ενώ αυξάνονται σημαντικά και όσοι δήλωσαν πως εκκλησιάζονται λιγότερο συχνά από μία φορά τον χρόνο από 10% το 2018 σε 17,5% το 2022. Η μείωση προσέλευσης στην εκκλησία πιθανόν να σχετίζεται και με τα υγειονομικά μέτρα που ίσχυαν την προηγούμενη περίοδο.

Πόσο συχνά πηγαίνετε στην εκκλησία (εκτός από γάμους, βαφτίσια, κηδείες και στην Ανάσταση);

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ:

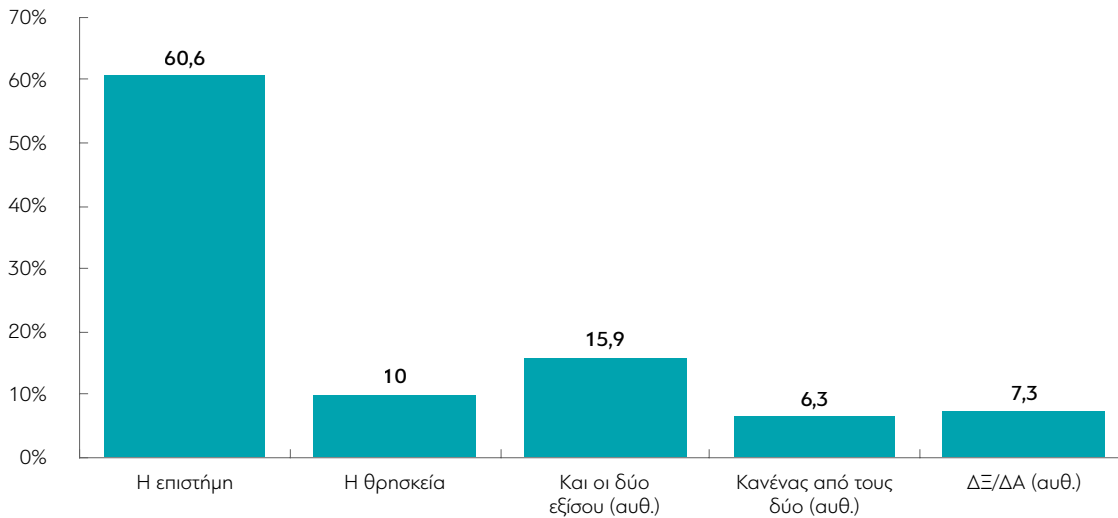
Η στάση απέναντι στη θρησκεία εμφανίζει ισχυρή συσχέτιση με την ηλικία, το φύλο, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την αστικότητα και την πολιτική/ιδεολογική τοποθέτηση.

Τα χαμηλότερα ποσοστά θρησκευτικής πίστης εντοπίζονται στους νέους, στους άνδρες, στους κάτοχους μεταπτυχιακών τίτλων, στα μεγάλα αστικά κέντρα και στους αριστερούς.

Το 60,6% πιστεύει πως όταν η επιστήμη και η θρησκεία συγκρούονται, το δίκιο είναι με το μέρος της επιστήμης. Το 16% πιστεύει πως έχουν εξίσου δίκιο και το 10% πιστεύει πως το δίκιο είναι με το μέρος της θρησκείας.

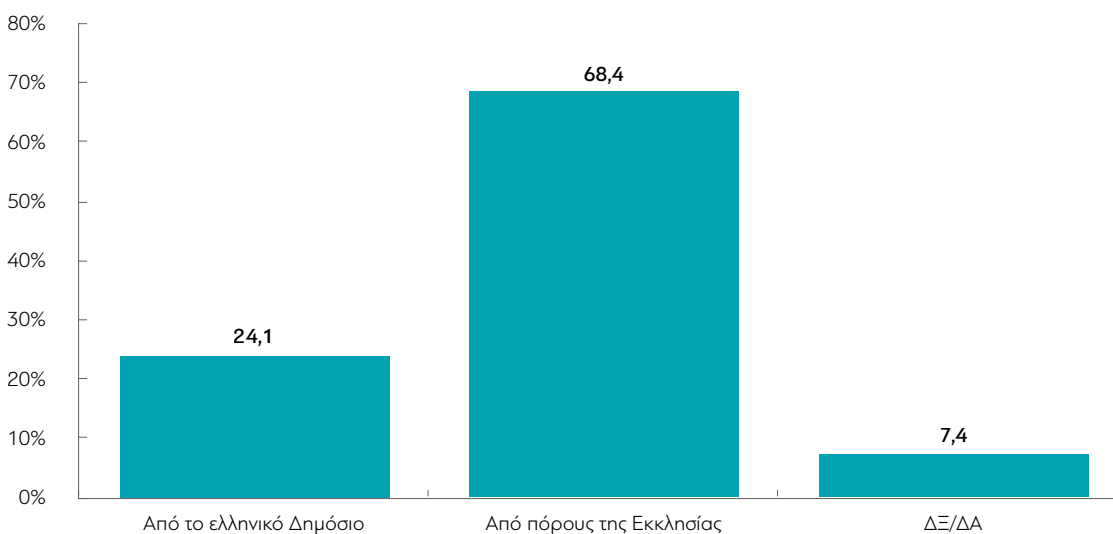

Όταν η επιστήμη και η θρησκεία συγκρούονται, ποιος από τους δύο πιστεύετε ότι έχει δίκιο;

Οι 7 στους 10 Έλληνες πολίτες (68%) θεωρούν πως οι ιερείς θα πρέπει να πληρώνονται από τους πόρους της Εκκλησίας, ενώ το 24,1% θεωρεί σωστό να πληρώνονται από το ελληνικό Δημόσιο.

Πιστεύετε πως οι ιερείς θα πρέπει να πληρώνονται από το ελληνικό Δημόσιο ή από πόρους της Εκκλησίας;

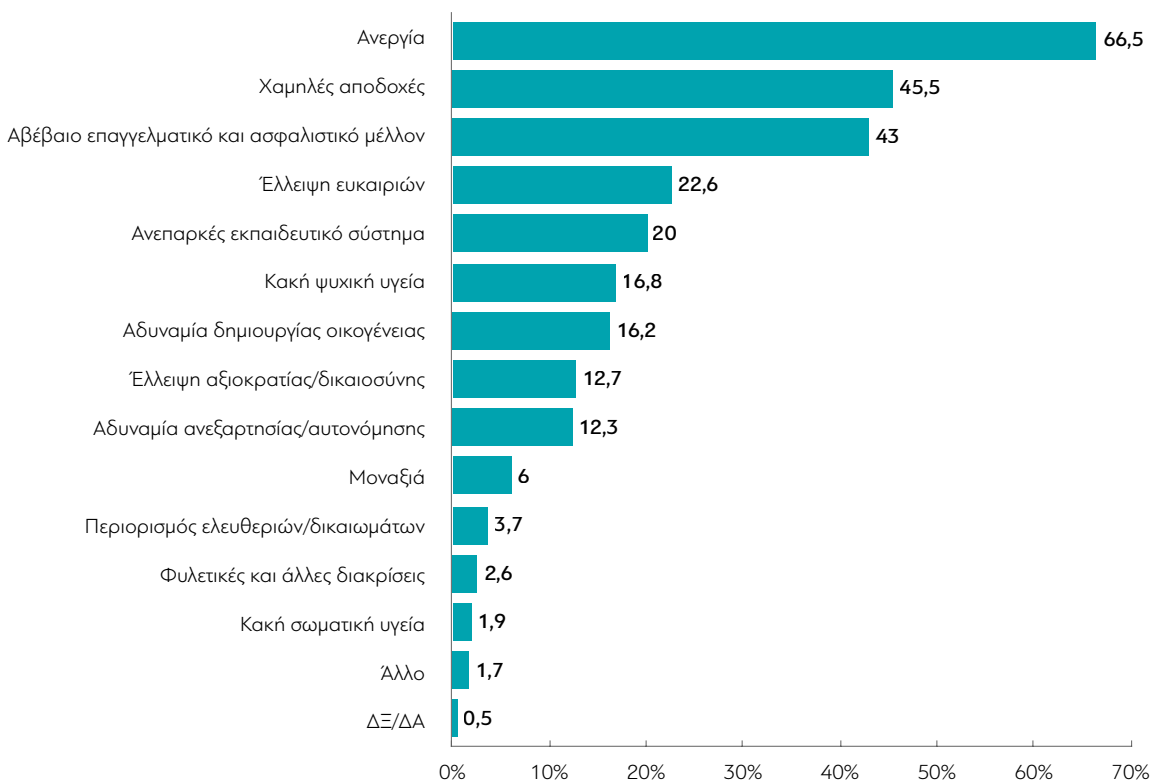

Τα σημαντικότερα προβλήματα των νέων στην Ελλάδα

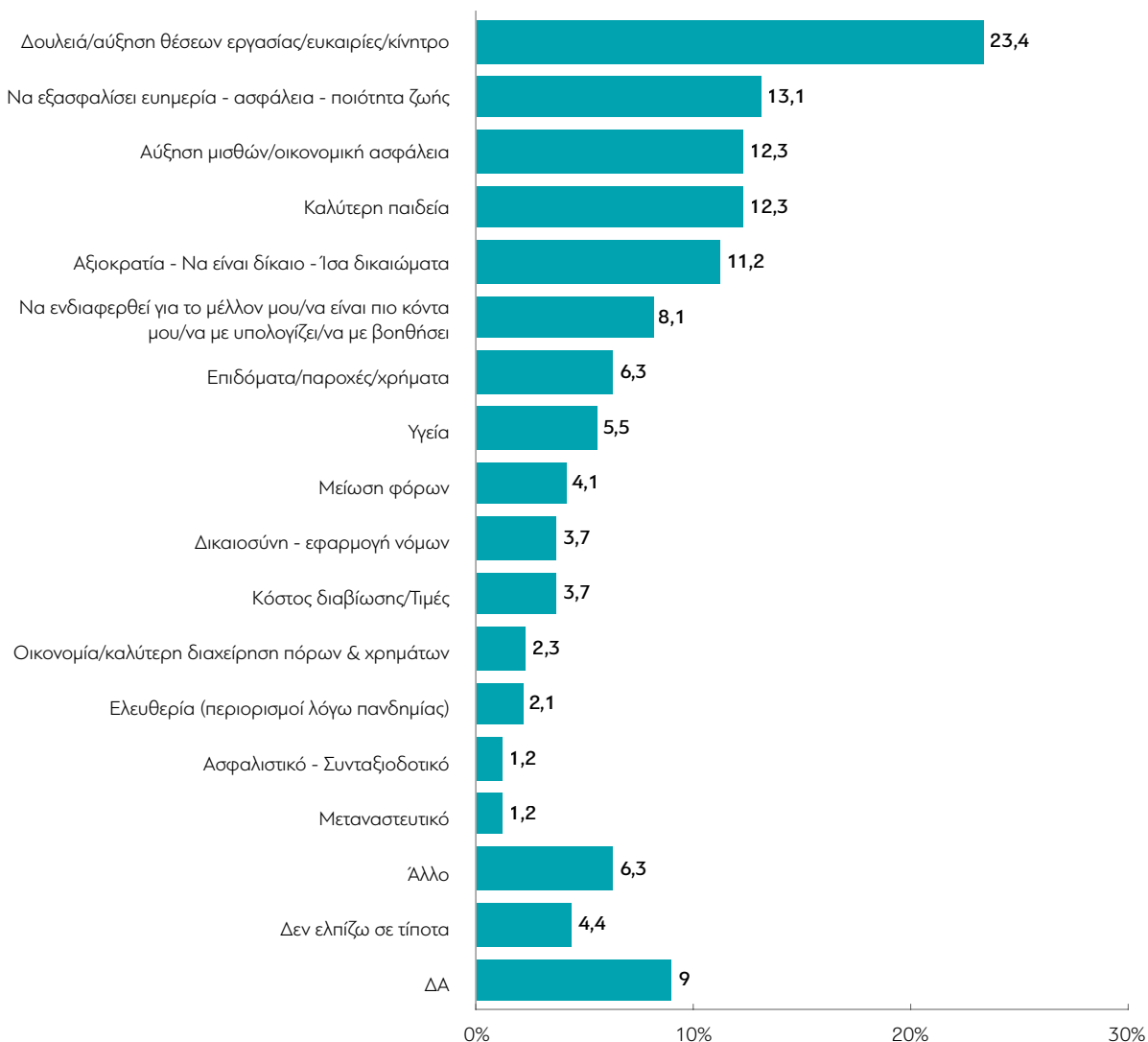
Η ανεργία, οι χαμηλές αποδοχές και η ανησυχία για το μέλλον που προβάλλει αβέβαιο επαγγελματικά, δίχως ευκαιρίες και δυνατότητες αυτονόμησης ή δημιουργίας οικογένειας, αναφέρονται από τους ίδιους τους νέους ως τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η νέα γενιά στην Ελλάδα σήμερα. Στην ευρεία γκάμα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα αναφέρονται επίσης η ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, η ψυχική τους υγεία, η έλλειψη αξιοκρατίας, η μοναξιά, ο περιορισμός ελευθεριών και δικαιωμάτων, οι διακρίσεις εναντίον του διαφορετικού.

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέοι στην Ελλάδα;

(Εως 3 απαντήσεις)

Τι θα θέλατε να κάνει το κράτος για εσάς; (Ανοικτή)

Βάση: Νέοι ηλικίας 17-34 ετών.

Τα αρνητικά συναισθήματα απογοήτευσης και ανασφάλειας κυριαρχούν στους νέους και μάλιστα με υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με τις μέσες ή μεγαλύτερες ηλικιακές κατηγορίες. Η απογοήτευση αναφέρεται εντονότερα στην ηλικιακή ομάδα 17-24 ετών και η ανασφάλεια εντονότερα στην ηλικιακή ομάδα 25-39 ετών.

diaNEOsis

diaNEOsis

dianeosis_org

diaNEOsis

diaNEOsis

διαNEOsis

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ